

Wtorek, 13 września 2022 r.

P9_TA(2022)0310

Nowa strategia leśna UE 2030 – zrównoważona gospodarka leśna w Europie**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2022 r. w sprawie nowej strategii leśnej UE 2030 – zrównoważona gospodarka leśna w Europie (2022/2016(INI))**

(2023/C 125/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z 16 lipca 2021 r. pt. „Nowa strategia leśna UE 2030” (COM(2021)0572),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 października 2020 r. w sprawie europejskiej strategii leśnej – dalsze działania ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie nowej strategii leśnej UE na rzecz lasów i sektora leśno-drzewnego ⁽²⁾,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwany dalej „TFUE”), w szczególności jego art. 4,
- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz cele zrównoważonego rozwoju ONZ,
- uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu w dniu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640) oraz wynikające z niego wytyczne polityczne przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen i Komisji,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych ⁽⁵⁾ (dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii),
- uwzględniając dyrektywę Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa) ⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/268 z dnia 28 października 2020 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 w odniesieniu do poziomów referencyjnych dla lasów, które mają być stosowane przez państwa członkowskie w latach 2021–2025 ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 37.

⁽²⁾ Dz.U. C 346 z 21.9.2016, s. 17.

⁽³⁾ Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 60 z 22.2.2021, s. 21.

Wtorek, 13 września 2022 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 marca 2020 r. zatytułowany „Nowa strategia przemysłowa dla Europy” (COM(2020)0102),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 czerwca 2021 r. zatytułowany „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” (COM(2021)0345),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 października 2020 r. zatytułowany „Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia” (COM(2020)0662),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 października 2018 r. pt. „Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem (COM(2018)0673),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 23 marca 2022 r. pt. „Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększenie odporności systemów żywnościowych” (COM(2022)0133),
- uwzględniając inicjatywę nowego europejskiego Bauhausu,
- uwzględniając projekt rozporządzenia Komisji uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i uchylającego rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014⁽⁸⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 5 listopada 2021 r. w sprawie unijnej strategii leśnej na 2030 r.,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego 8 grudnia 2021 r. w sprawie komunikatu Komisji poświęconego nowej strategii leśnej UE na 2030 r.⁽⁹⁾,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie komunikatu Komisji poświęconego nowej strategii leśnej UE na 2030 r.,
- uwzględniając obowiązki państw członkowskich UE wynikające z konwencji ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2021 r. pt. „Finansowanie unijne na rzecz różnorodności biologicznej i zapobiegania zmianie klimatu w lasach w UE – pozytywne, lecz ograniczone rezultaty”,
- uwzględniając publikację Komisji z 2018 r. zatytułowaną „Wytyczne w sprawie kaskadowego wykorzystania biomasy z wybranymi przykładami najlepszych praktyk w zakresie biomasy drzewnej”,
- uwzględniając sprawozdanie Wspólnego Centrum Badawczego Komisji z 2020 r. pt. „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment” [Mapowanie i ocena ekosystemów i usług ekosystemowych: ocena ekosystemów UE],

⁽⁸⁾ Dz.U. L 189 z 10.5.2022, s. 1.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 169.

Wtorek, 13 września 2022 r.

- uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska z 2020 r. zatytułowane „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018” [Stan przyrody w UE – wyniki ze sprawozdań przedłożonych na podstawie dyrektyw dotyczących ochrony przyrody z lat 2013–2018],
- uwzględniając sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. w sprawie stanu lasów w Europie w 2020 r.,
- uwzględniając sprawozdanie z globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych sporządzone przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES),
- uwzględniając Deklarację z Kunming pt. „Cywilizacja ekologiczna – budowa wspólnej przyszłości dla wszelkich rodzajów życia na Ziemi”,
- uwzględniając sprawozdanie grupy roboczej II przy Międzyrządowym Zespole ds. Zmian Klimatu zatytułowane „Zmiana klimatu 2022: wpływ, dostosowanie i podatność”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne IPCC dotyczące zmiany klimatu, pustynnienia, degradacji gleby, zrównoważonego zarządzania gruntami, bezpieczeństwa żywnościowego i przepływów gazów cieplarnianych w ekosystemach,
- uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie C-441/17 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając projekty i działania mające na celu koordynację informacji na temat lasów w Europie (europejska sieć krajowych wykazów lasów ENFIN, projekt FutMon, projekt Diabolo, europejski atlas gatunków drzew leśnych oraz program mapowania i oceny ekosystemów i usług ekosystemowych),
- uwzględniając sprawozdanie z 10 czerwca 2021 r. ze wspólnych warsztatów IPBES-IPCC poświęconych różnorodności biologicznej i zmianie klimatu,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisję Rozwoju,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A9-0225/2022),

A. mając na uwadze, że UE wyznaczyła wiążące cele ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r. i osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.⁽¹¹⁾; mając na uwadze, że UE zobowiązała się do dążenia do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w tym celu nr 15 dotyczącego ochrony, przywrócenia i promowania zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważonego gospodarowania lasami, zwalczania pustynnienia, powstrzymania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, a także celów porozumienia paryskiego i deklaracji złożonych podczas konferencji ONZ w 2021 r. w sprawie zmiany klimatu (COP26); mając na uwadze, że lasy oraz przemysł i usługi związane z leśnictwem,

⁽¹⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, C-441/17, ECLI: EU:C:2018:255 (Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Środowisko naturalne – Dyrektywa 92/43/EWG – Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Artykuł 6 ust. 1 i 3 – Artykuł 12 ust. 1 – Dyrektywa 2009/147/WE – Ochrona dzikiego ptactwa – Artykuły 4 i 5 – Obszar Natura 2000 Puszcza Białowieska – Zmiana planu urządzenia lasu – Zwiększenie etatu pozyskania drewna – Plan lub przedsięwzięcie, które nie są bezpośrednio związane z zagospodarowaniem obszaru lub do tego zagospodarowania konieczne, ale mogą na te obszary w istotny sposób oddziaływać – Odpowiednia ocena oddziaływania na obszar – Naruszenie integralności terenu – Rzeczywista realizacja środków ochronnych – Skutki dla terenów rozrodu lub odpoczynku gatunków chronionych).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej.

Wtorek, 13 września 2022 r.

a także właściciele i pracownicy tego sektora odgrywać będą istotną i niezastąpioną rolę w osiąganiu celów zrównoważonego rozwoju i celów porozumienia paryskiego, podczas gdy ekosystemy leśne i ich rezerwuary węgla mają zasadnicze znaczenie dla łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, ponieważ pochłaniają i magazynują około 10 % emisji gazów cieplarnianych⁽¹²⁾ w Europie i są głównymi siedliskami różnorodności biologicznej;

- B. mając na uwadze, że art. 4 TFUE przewiduje podział kompetencji i odpowiedzialności w odniesieniu do lasów, w szczególności w ramach polityki ochrony środowiska UE, tymczasem nie zawiera on odniesienia do wspólnej polityki leśnej UE, a tym samym zachowuje politykę leśną w gestii państw członkowskich; mając na uwadze, że ze względu na dużą różnorodność lasów UE pod względem biogeografii, struktury, wielkości, różnorodności biologicznej, struktury własności i istniejących polityk, w przypadku gdy strategię polityki ochrony środowiska, polityki klimatycznej i innych odpowiednich polityk dotyczą lasów, konieczne jest należyte stosowanie zasad pomocniczości i proporcjonalności przy opracowywaniu i wdrażaniu nowej strategii leśnej UE (zwanej dalej „strategią”) oraz odpowiednich przepisów UE; mając na uwadze, że szczegóły związane z gospodarką leśną należy dostosować na szczeblu krajowym i regionalnym, stosując podejście oddolne; mając na uwadze, że konieczna jest dalsza koordynacja na szczeblu UE, gdyż umożliwi ona lepszą realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu i dokładniejsze obliczenie potencjalnych redukcji emisji i granic wykorzystania lasów na poziomie europejskim, mając na uwadze ważną rolę lasów w osiąganiu europejskich celów klimatycznych;
- C. mając na uwadze, że idea Europejskiego Zielonego Ładu – jako przekrojowego podejścia stosowanego przy podejmowaniu wyzwań klimatycznych i środowiskowych, zapewniającego możliwość odpowiedniej ochrony przyrody i różnorodności biologicznej w sposób, który sprzyja tworzeniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego i miejsc pracy w zasobooszczędnej, neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla, w pełni realizującej obieg zamknięty i konkurencyjnej gospodarce szanującej ograniczenia naszej planety – powinna wyznaczać kierunek wdrażania strategii w zakresie zarządzania kompromisami, przyczyniając się jednocześnie do tworzenia synergii i poszukiwania właściwej równowagi między różnorodnymi funkcjami lasów, w tym funkcjami społeczno-gospodarczymi, środowiskowymi i klimatycznymi; mając na uwadze, że ekosystem stanowi środowisko fizyczne złożone z żywych i nieożywionych komponentów, które wzajemne na siebie oddziałują; mając na uwadze, że dzięki tym oddziaływaniom ekosystem zapewnia korzyści dla ludzi i gospodarki zwane „usługami ekosystemowymi”; mając na uwadze, że zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej oraz związanych z nią usług ekosystemowych stanowią systemowe zagrożenie dla społeczeństwa; mając na uwadze, że lasy zapewniają szereg usług ekosystemowych, takich jak dostarczanie drewna, niedrzewnych produktów leśnych i żywności, są ostoją różnorodności biologicznej, zapewniają czyste powietrze i wodę, przynoszą korzyści dla miejscowego klimatu, stanowią ochronę przed zagrożeniami naturalnymi takimi jak lawiny, powódzie, susze czy obrywy skalne, a także mają wartość rekreacyjną, kulturową i historyczną; mając na uwadze, że celem zrównoważonej gospodarki leśnej jest zrównoważone zapewnianie różnych usług ekosystemowych i wspieranie wysiłków w przystosowaniu się do zmiany klimatu i łagodzeniu jej skutków;
- D. mając na uwadze, że produkty drewnopochodne przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu dzięki składowaniu dwutlenku węgla i zastępowaniu produktów o dużym śladzie węglowym, w tym materiałów budowlanych i opakowaniowych, tekstyliów, chemikaliów i paliw; mając na uwadze, że produkty drewnopochodne są odnawialne i w dużym stopniu nadają się do recyklingu i że w związku z tym mają ogromny potencjał, by wspierać biogospodarkę o obiegu zamkniętym; mając na uwadze, że z tego powodu sektor leśnictwa i przemysł związany z leśnictwem odgrywają kluczową rolę w zielonej gospodarce;
- E. mając na uwadze, że w ramach pakietu „Gotowi na 55” i realizacji celu dostosowania polityki klimatycznej do porozumienia paryskiego przeprowadzany jest przegląd dyrektywy w sprawie energii odnawialnej i rozporządzenia w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej⁽¹³⁾; mając na uwadze, że Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie produktów niepowodujących wylesiania; mając na uwadze, że w świetle europejskiej koncepcji wielofunkcyjnych lasów inicjatywy te muszą być spójne z celami politycznymi wysokiego szczebla Zielonego Ładu, planu działań w zakresie biogospodarki, strategii dotyczącej gospodarki o obiegu zamkniętym, strategii leśnej, strategii na rzecz bioróżnorodności oraz długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich;

⁽¹²⁾ Sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska nr 5/2016 pt. „European forest ecosystems – State and trends” [Europejskie ekosystemy leśne – stan i tendencje].

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1).

Wtorek, 13 września 2022 r.

- F. mając na uwadze, że własność lasów w Europie jest zróżnicowana pod względem wielkości i struktury własności, co prowadzi do znacznego zróżnicowania modeli zarządzania; mając na uwadze, że około 60 % lasów w UE należy do 16 mln prywatnych właścicieli lasów⁽¹⁴⁾, z których znaczna część to mali posiadacze ziemscy⁽¹⁵⁾, a około 40 % lasów podlega różnym formom własności publicznej; mając na uwadze, że niewielka liczba właścicieli lasów ma znaczący udział we własności powierzchni leśnej, a niektórzy z nich są właścicielami najważniejszych zakładów przetwórstwa drewna w UE; mając na uwadze, że zaangażowanie tych właścicieli oraz wspieranie ich i zachęcanie – mające pierwszeństwo przed nakładaniem kar – za pomocą kompleksowych ram politycznych i legislacyjnych, które dają pewność prawa – w oparciu o uznanie ich praw własności, ich doświadczenie w zarządzaniu, uznanie znaczenia dochodów wygenerowanych dzięki ich działalności związanej z zarządzaniem lasami i uznaniu konkretnych wyzwań z tym związanych – będzie miało kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów strategii, w tym zapewnienia usług klimatycznych i innych usług ekosystemowych; mając na uwadze, że w związku z tym istotne jest, by ramy te były jasne i przejrzyste oraz by unikać nakładania na wszystkie podmioty nadmiernych obciążeń administracyjnych;
- G. mając na uwadze, że w UE znajduje się około 5 % całkowitej powierzchni lasów na świecie, a także to, że lasy stanowią 43 % powierzchni lądowej UE (czyli zajmują odsetek nieco większy niż odsetek gruntów wykorzystywanych na potrzeby rolnictwa) i są siedliskiem dla 80 % lądowej różnorodności biologicznej w UE⁽¹⁶⁾; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem Europejskiej Agencji Środowiska pt. „Środowisko Europy 2020 – stan i prognozy: wiedza na rzecz transformacji w kierunku zrównoważonej Europy”⁽¹⁷⁾ Europa doświadczyła ogromnego spadku różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że prawie 23 % lasów europejskich znajduje się na obszarach Natura 2000, przy czym odsetek ten w niektórych państwach członkowskich wynosi 50 %, a prawie połowę siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 stanowią lasy;
- H. mając na uwadze, że najnowsze dane zgromadzone na podstawie art. 17 dyrektywy siedliskowej wskazują – w oparciu o parametry warunków siedliskowych – że jedynie 49 % siedlisk leśnych znajduje się w dobrym stanie⁽¹⁸⁾, podczas gdy w przypadku 29,6 % siedlisk stan ten jest nieznany, a w przypadku 21,1 % jest on zły lub wymaga poprawy; mając na uwadze, że skupienie się wyłącznie na danych zagregowanych może okazać się niewystarczające do zidentyfikowania kluczowych informacji na temat najpilniejszych kwestii i zajęcia się tymi kwestiami, w związku z czym konieczne jest zapoznanie się z bardziej szczegółowymi wskaźnikami tendencji dotyczących warunków i presji oraz przyczynienie się do tego, by brakujące dane były dostępne w przyszłości; mając na uwadze, że wskaźniki te nie potwierdzają ogólnej negatywnej oceny stanu lasów w UE, ujawniają za to zarówno pozytywne, jak i negatywne tendencje⁽¹⁹⁾, które wymagają zniuansowanych reakcji dopasowanych do indywidualnych przypadków; mając na uwadze, że lasy są coraz bardziej narażone na skutki zmiany klimatu, w szczególności na coraz częstsze pożary; mając na uwadze, że ilościowe określenie wpływu takich zjawisk na odporność i produktywność lasów na szeroką skalę nadal stanowi poważne wyzwanie;
- I. mając na uwadze, że dzięki lepszemu zrozumieniu zjawisk katastrofalnych związanych z klimatem, które mogą dotknąć lasy europejskie, możliwe będzie dalsze opracowywanie wytycznych dotyczących gospodarki leśnej, a także kształtowanie polityki przystosowywania się do zmiany klimatu, mającą na celu rozwiązanie problemu podatności na te zjawiska;
- J. mając na uwadze, że gromadzenie i utrzymywanie przejrzystych i wiarygodnych danych wysokiej jakości, wymiana wiedzy i najlepszych praktyk oraz odpowiednio finansowane i dobrze skoordynowane badania mają kluczowe znaczenie dla sprostania wyzwaniom związanym z lasami i wykorzystania oferowanych przez nie możliwości, a także dla realizacji różnorodnych funkcji lasów, w tym różnych korzyści płynących z produktów przemysłu związanego z leśnictwem, w coraz bardziej złożonym środowisku; mając na uwadze, że dane dotyczące lasów dostępne na szczeblu

⁽¹⁴⁾ Komunikat Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. pt. „Nowa strategia leśna UE 2030” (COM(2021)0572).

⁽¹⁵⁾ W całej Europie większość gospodarstw prywatnych ma powierzchnię do 10 ha, „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.]; w Niemczech 50 % gospodarstw leśnych należących do prywatnych właścicieli jest mniejszych niż 20 ha, https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf?sessionid=972A5297B9463-D98948E787D1AA78F19.live921?_blob=publicationFile&v=3; we Francji około 2/3 właścicieli prywatnych posiada mniej niż 1 ha, https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; w Finlandii około 45 % właścicieli posiada mniej niż 10 ha, <https://www.luke.fi/en/statistics/ownership-of-forest-land>; na Łotwie 50 % właścicieli posiada mniej niż 5 ha, https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf

⁽¹⁶⁾ Science for Environment Policy (2021), European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation [Europejskie lasy na rzecz różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej], Future Brief 25, Zespół ds. Komunikacji Naukowej, UWE Bristol, 2021, <https://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/>.

⁽¹⁷⁾ Europejska Agencja Środowiska, The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe [Środowisko Europy 2020 – stan i prognozy: wiedza na rzecz transformacji w kierunku zrównoważonej Europy], 11 maja 2020 r., s. 83, <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>

⁽¹⁸⁾ Komunikat Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. pt. „Nowa strategia leśna UE 2030” (COM(2021)0572).

⁽¹⁹⁾ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment”, [Mapowanie i ocena ekosystemów i usług ekosystemowych: ocena ekosystemów UE], 2020 r.; dla tendencji dotyczących stanu zob. również sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. pt. „State of Europe’s Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020].

Wtorek, 13 września 2022 r.

UE nie są kompletne i cechują się zróżnicowaną jakością, co utrudnia koordynację gospodarki leśnej i ochrony lasów między UE i państwami członkowskimi; mając na uwadze, w szczególności, że istnieje potrzeba lepszego monitorowania stanu ekosystemu leśnego oraz skutków, jakie środki wprowadzane w leśnictwie mają dla różnorodności biologicznej i klimatu;

- K. mając na uwadze, że na szczeblu międzynarodowym najważniejszym forum dla opracowywania uzgodnionych międzynarodowo definicji dotyczących lasów i leśnictwa jest Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO); mając na uwadze, że FAO gromadzi i udostępnia dane na temat lasów i leśnictwa; mając na uwadze, że Komisja i państwa członkowskie biorą udział w pracach FAO;
- L. mając na uwadze, że zapewnianie różnych leśnych usług ekosystemowych przez sektor leśnictwa i przemysł związany z leśnictwem jest ważnym filarem dochodów i zatrudnienia, w szczególności na obszarach wiejskich, ale także na obszarach miejskich poprzez dalsze zastosowania takich usług; mając na uwadze, że wdrażając strategię, należy zwrócić należytą uwagę nie tylko na zwiększenie dochodów i zatrudnienia, ale także atrakcyjność zatrudnienia w tym sektorze poprzez wysokiej jakości miejsca pracy, ochronę socjalną, normy bezpieczeństwa i higieny pracy, stały rozwój partnerstw na rzecz umiejętności z udziałem zainteresowanych stron oraz odpowiednie możliwości szkolenia kadry kierowniczej i pracowników; mając na uwadze, że w latach 2000–2015 zatrudnienie w europejskim leśnictwie zmalało o jedną trzecią, przede wszystkim ze względu na zwiększoną mechanizację w przemyśle drzewnym i papierniczym⁽²⁰⁾; mając na uwadze, że udoskonalone projektowanie maszyn leśnych może zwiększyć ochronę pracowników i zmniejszyć wpływ na glebę i wodę; mając na uwadze, że eksploatacja lasów i przemysł drzewny należą do najniebezpieczniejszych sektorów przemysłu, w których obserwuje się znaczną liczbę wypadków przy pracy, chorób zawodowych oraz odchodzenia na wcześniejszą emeryturę;
- M. mając na uwadze, że w odróżnieniu od niepokojących tendencji wylesiania obserwowanych na świecie powierzchnia i objętość biomasy w lasach Europy wzrasta⁽²¹⁾; mając na uwadze, że UE może odegrać ważną rolę w przeciwdziałaniu globalnemu wylesianiu, co podkreślono we wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie produktów niepowodujących wylesiania; mając na uwadze, że strategia leśna UE prezentująca najlepsze praktyki w ekonomicznie opłacalnej zrównoważonej gospodarce leśnej nie tylko uregulowałaby przywóz, ale mogłaby również przyczynić się do poprawy gospodarki leśnej na całym świecie;
- N. mając na uwadze, że obecnie istnieją międzynarodowe systemy dobrowolnej certyfikacji w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że systemy certyfikacji są podstawowym narzędziem umożliwiającym spełnienie wymogów rozporządzenia UE w sprawie drewna⁽²²⁾ w zakresie należytej staranności⁽²³⁾;
- O. mając na uwadze, że proces zrównoważonej gospodarki leśnej w Europie powinien zapewnić osiągnięcie właściwej równowagi między trzema filarami zrównoważonego rozwoju, a mianowicie ochroną środowiska, rozwojem społecznym i rozwojem gospodarczym;
- P. mając na uwadze, że powszechnie wykorzystywane w UE kryteria i wskaźniki definiujące zrównoważoną gospodarkę leśną opierają się na ogólnoeuropejskiej współpracy w procesie Forest Europe, którego sygnatariuszami są wszystkie państwa członkowskie i Komisja; mając na uwadze, że w programie bieżących prac Forest Europe zainicjowano przegląd definicji zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że Forest Europe gromadzi informacje i udziela informacji na temat stanu i tendencji w lasach i leśnictwie w oparciu o kryteria zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że istnieje potrzeba zapewnienia, aby wskaźniki i prognozy były oparte na dowodach, oraz ścisłej współpracy w tym zakresie z państwami członkowskimi; mając na uwadze, że nowe przejrzyste wskaźniki i prognozy mogłyby pozwolić wzmocnić zrównoważony charakter sektora, biorąc pod uwagę jego znaczenie dla wartości ekologicznych, ekonomicznych i społecznych; mając na uwadze, że trzeba będzie jasno określić ramy zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności w odniesieniu do kryteriów, wskaźników i prognoz dotyczących zdrowia

⁽²⁰⁾ Sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. pt. „State of Europe's Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.].

⁽²¹⁾ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment”, [Mapowanie i ocena ekosystemów i usług ekosystemowych: ocena ekosystemów UE], 2020 r.; dla tendencji dotyczących stanu zob. również sprawozdanie Forest Europe z 2020 r. pt. „State of Europe's Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020].

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23).

⁽²³⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, „Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products: report” [Badanie na temat systemów certyfikacji i weryfikacji w sektorze leśnym i dla produktów drzewnych: sprawozdanie], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/afa5e0df-fb19-11eb-b520-01aa75ed71a1/language-en>

Wtorek, 13 września 2022 r.

ekosystemów, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu, jeżeli mają stać się one dokładniejszym i użyteczniejszym narzędziem do określania i porównywania różnych podejść do gospodarowania lasami, wpływu tych strategii, a także ogólnego stanu i stanu ochrony lasów europejskich; mając na uwadze, że zrównoważonej gospodarce leśnej powinno towarzyszyć promowanie wielofunkcyjnej roli lasów w celu zadbania o to, by gospodarka ta w pełni uwzględniała różnorodność lasów i specyfikę każdego regionu;

- Q. mając na uwadze, że agroleśnictwo definiowane jako systemy użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie, stanowi ciąg systemów gospodarowania gruntami, które mogą zwiększać ogólną produktywność, generować więcej biomasy, utrzymywać i odbudowywać glebę, zapobiegać pustynnieniu oraz zapewniać szereg cennych usług ekosystemowych; mając na uwadze, że istnieją dwa główne typy systemów rolno-leśnych w UE: system rolno-leśny obejmujący leśnictwo połączone z hodowlą zwierząt (wypasanie zwierząt lub produkcja paszy dla zwierząt pod drzewami) i agroleśnictwo leśno-orne (uprawy pod drzewami, z odległościami między rzędami umożliwiającymi ruch ciągników); mając na uwadze, że większość istniejących systemów rolno-leśnych w UE to systemy rolno-pasterskie, a rozwój praktyk rolno-leśnych może przynieść wiele korzyści w związku z presją środowiskową;
- R. mając na uwadze, że celem unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 jest „zdefiniowanie, mapowanie, monitorowanie i ścisła ochrona wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów”; mając na uwadze, że ochrona lasów, w tym wszystkich istniejących nadal lasów pierwotnych i starodrzewów w UE, ma kluczowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej i łagodzenia zmiany klimatu; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem Wspólnego Centrum Badawczego z 2021 r. ⁽²⁴⁾ w Europie zachowano jedynie 4,9 mln hektarów lasów pierwotnych i starych lasów, co stanowi tylko 3 % całkowitej powierzchni lasów w Unii i 1,2 % jej powierzchni lądowej; mając na uwadze, że lasy pierwotne i starodrzewy odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że często są one bardzo zróżnicowane biologicznie w porównaniu z innymi lasami w tym samym ekoregionie oraz charakteryzują się obfitością gatunków i są siedliskami specjalnej flory i fauny; mając na uwadze, że lasy pierwotne i starodrzewy zapewniają również wiele innych kluczowych usług ekosystemowych; mając na uwadze, że konieczna jest operacyjna definicja lasów pierwotnych i starodrzewów na potrzeby prawidłowego opracowywania, wdrażania i monitorowania polityki;
- S. mając na uwadze, że powstała z inicjatywy rządów szeregu państw członkowskich i wspierana przez działający przy Komisji Stały Komitet ds. Leśnictwa sieć Integrate – która stanowi platformę obejmującą przedstawicieli różnych krajów europejskich i zapewnia poradnictwo naukowe – była do tej pory wykorzystywana jako ważne narzędzie do określania sposobu, w jaki można włączyć ochronę przyrody do zrównoważonej gospodarki leśnej; mając na uwadze, że platforma ta odgrywa ważną rolę w wymianie doświadczeń i najlepszych praktyk;
- T. mając na uwadze, że w projekcie Alterfor finansowanym z programu „Horyzont 2020” badano potencjał optymalizacji obecnie stosowanych metod gospodarki leśnej i zaproponowano alternatywne modele tej gospodarki oraz przedstawiono wykaz możliwości i wyzwań dla każdej z alternatyw;
- U. mając na uwadze, że w projekcie SINCERE finansowanym z programu „Horyzont 2020” opracowano nowatorskie strategie polityczne i modele biznesowe przez łączenie wiedzy i know-how z praktyką, nauką i polityką, w całej Europie i poza jej granicami, w celu zbadania nowych sposobów ulepszenia leśnych usług ekosystemowych tak, aby przyniosło to korzyści właścicielom lasów i służyło szeroko zakrojonym potrzebom społeczeństwa;
- V. mając na uwadze, że wojna w Ukrainie będzie miała poważny wpływ na przywóz drewna, w szczególności drewna brzoźowego, ponieważ Rosja odpowiada za 80 % jego światowej produkcji, a także na europejski sektor przetwórstwa drewna i wywóz produktów przetworzonych; mając na uwadze, że sankcje, które zostały zasadniczo nałożone na Rosję, nasuwają pytanie o zależność UE od przywozu drewna z Rosji; mając na uwadze, że UE pokrywa ok. 80 % swojego zapotrzebowania na drewno drewnem pozyskanym wewnątrz, a przywóz z Rosji odpowiada jedynie za ok. 2 % jego całkowitej konsumpcji; mając na uwadze, że Finlandia i Szwecja są największymi w UE importerami nieprzetworzonego drewna okrągłego z Rosji i odczuwają skutki zakazów handlu ⁽²⁵⁾;

⁽²⁴⁾ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe” [Mapowanie i ocena lasów pierwotnych i starodrzewów w Europie], 2021 r.

⁽²⁵⁾ <https://www.wur.nl/en/research-results/research-institutes/environmental-research/show-went/does-the-eu-depend-on-russia-for-its-wood.htm>

Wtorek, 13 września 2022 r.

W. mając na uwadze, że nielegalne pozyskiwanie drewna, w tym pozyskiwanie drewna na obszarach chronionych, takich jak obszary należące do sieci Natura 2000, jest wciąż nierozwiązanym problemem w wielu państwach członkowskich;

X. mając na uwadze, że lasy mają zasadnicze znaczenie dla fizycznego i psychicznego zdrowia oraz dobrostanu ludzi, pomagają w przejściu na gospodarkę wolną od paliw kopalnych i odgrywają ważną rolę w życiu społeczności lokalnych, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie stanowią istotne źródło utrzymania;

1. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię leśną UE i jej ambicje dotyczące zwiększenia zrównoważonego wkładu lasów wielofunkcyjnych w realizację celów Zielonego Ładu oraz unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, w szczególności celów trwałego zielonego wzrostu i tworzenia zielonych miejsc pracy, oraz ambicje dotyczące realizacji gospodarki neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla, zrównoważonej pod względem środowiskowym i w pełni charakteryzującej się obiegiem zamkniętym, z poszanowaniem możliwości planety, najpóźniej do 2050 r.; podkreśla znaczenie solidnej strategii opartej na podstawach naukowych, uwzględniającej wymiar środowiskowy, społeczny i gospodarczy zrównoważonego rozwoju w zintegrowany i zrównoważony sposób, biorąc pod uwagę, że oprócz przyczyniania się do realizacji celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej, w tym poprzez ochronę gleby i wody, lasy są źródłem korzyści gospodarczych i społecznych oraz różnorodnych usług, od środków utrzymania po rekreację;

2. wyraża ubolewanie, że nowa strategia leśna UE nie została odpowiednio opracowana we współpracy z Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami i że nie uwzględniono należycie stanowiska współprawodawców; podkreśla, że ważne jest zacieśnienie współpracy we wdrażaniu nowej strategii leśnej UE na 2030 r.;

3. uznaje, że zgodnie ze zrównoważoną gospodarką leśną oraz w celu podniesienia jakości i różnorodności ekosystemów leśnych utrzymanie, ochrona, wzmocnienie, odbudowa i zrównoważone użytkowanie zdrowych i odpornych lasów to podstawowe cele strategii leśnej UE oraz wszystkich podmiotów w leśnictwie i w łańcuchu wartości opartym na leśnictwie, w których drewno wykorzystywane jest jako uniwersalny i odnawialny surowiec w celu zwiększenia samowystarczalności w UE; zauważa ponadto, że cele te są zgodne z oczekiwaniami i potrzebami społecznymi oraz kluczowymi priorytetami obywateli UE; podkreśla, że leśnictwo bliskie naturze i zrównoważona gospodarka leśna mogą przynieść podobne lub lepsze korzyści gospodarcze przy jednoczesnym zachowaniu i promowaniu integralności i odporności ekosystemów oraz zwiększaniu potencjału lasów jako pochłaniaczy dwutlenku węgla i siedlisk różnorodności biologicznej oraz zwiększaniu szans na odtworzenie różnorodności biologicznej;

4. uznaje kluczową rolę, jaką lasy, ich różnorodność biologiczna i unikalne ekosystemy odgrywają w przyczynianiu się do zdrowia środowiska, środków łagodzenia zmiany klimatu, zapewniania czystego powietrza, stabilności wody i gleby oraz żywności, a jednocześnie zapewniają różnorodne siedliska i mikrosiedliska wielu gatunkom, wspierając tym samym bogatą różnorodność biologiczną; podkreśla zasadniczą rolę lasów dla zdrowia i dobrostanu ludzi, w tym lasów miejskich i podmiejskich, które są dostępne dla osób mających najmniej kontakt z przyrodą, a także ich rolę w świadczeniu usług edukacyjnych i turystycznych; podkreśla, że trzeba promować podejście „Jedno zdrowie”, w którym uznaje się integralny związek między zdrowiem ludzi, zdrowiem zwierząt i zdrową przyrodą; podkreśla, że należyte gospodarowanie obszarami Natura 2000 ma zasadnicze znaczenie dla zachowania i wzmocnienia europejskiej różnorodności biologicznej i europejskich ekosystemów oraz zapewnianych przez nie usług;

5. podkreśla zasadniczą rolę ekosystemów leśnych w łagodzeniu zmiany klimatu i przystosowywaniu się do niej oraz w przyczynianiu się do realizacji celu UE, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; dostrzega, że na niektórych obszarach zmiana klimatu zmienia zdolność lasów do wzrostu oraz zwiększa częstotliwość i dotkliwość susz, powodzi i pożarów, a także sprzyja szerzeniu się nowych szkodników i chorób, które atakują lasy; odnotowuje, że w porównaniu ze zdegradowanymi ekosystemami nienaruszone ekosystemy mają większą zdolność do radzenia sobie ze środowiskowymi czynnikami stresogennymi, w tym zmianą klimatu, gdyż mają naturalne właściwości umożliwiające maksymalizację zdolności przystosowawczych; podkreśla, że zmiana klimatu w nadchodzących latach w jeszcze większym stopniu wpłynie negatywnie na lasy europejskie i będzie to dotyczyć w szczególności obszarów z jednogatunkowymi i jednowiekowymi drzewostanami; w tym kontekście podkreśla potrzebę wzmocnienia odporności europejskich lasów, zwłaszcza poprzez zwiększenie ich różnorodności pod względem struktury, funkcji i składu; podkreśla, że w tym kontekście lasy mieszane o dużej amplitudzie ekologicznej i bogate pod względem struktury cechują się większą odpornością i większą zdolnością adaptacyjną; zwraca uwagę, że w pewnych warunkach stabilne lasy mieszane mogą naturalnie zawierać ograniczoną liczbę gatunków; podkreśla, że tereny leśne wraz ze swoimi rezerwuarami dwutlenku węgla, jakimi są żywe drzewa i drewno posuszowe, są kluczowym czynnikiem umożliwiającym ograniczenie globalnego ocieplenia, przyczyniają się do osiągnięcia celów UE w zakresie neutralności klimatycznej i zwiększają różnorodność biologiczną; uważa, że propagowanie lasów zróżnicowanych biologicznie jest najskuteczniejszym zabezpieczeniem przed zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej;

Wtorek, 13 września 2022 r.

6. zwraca uwagę na stale rosnącą lesistość i objętość⁽²⁶⁾ lasów w UE, pomimo spowolnienia w tej dziedzinie ostatnich latach, i zauważa, że kontrastuje to z globalną tendencją wylesiania⁽²⁷⁾; dostrzega wysiłki wszystkich podmiotów w całym leśnym łańcuchu wartości, które przyczyniły się do tego rozwoju sytuacji; jest zaniepokojony rosnącą presją wywieraną na lasy i siedliska leśne w UE, wypukloną przez wpływ zmiany klimatu, oraz podkreśla pilną potrzebę ochrony i zwiększenia odporności lasów i ekosystemów, w tym z wykorzystaniem środków służących zwiększeniu zdolności do przystosowania się do zmiany klimatu, oraz ograniczenia presji tam, gdzie to możliwe, z uwzględnieniem specyfiki lasów; z zaniepokojeniem odnotowuje, że wydaje się, iż podatność lasów w UE na inwazyjne szkodniki i patogeny wzrosła i że epidemie stanowią zagrożenie dla sekwestrowanego dwutlenku węgla⁽²⁸⁾, różnorodności biologicznej i jakości drewna;

7. apeluje, by państwa członkowskie w swoim ustawodawstwie zapewniły swoim lasom optymalną ochronę przed zanieczyszczeniami i szkodami; wskazuje szczególnie na ochronę przed zanieczyszczeniami, jak na przykład amunicją ołowianą lub pestycydami, przed nadmiernym naciskiem na glebę wskutek użycia nieprzystosowanych maszyn oraz przed szkodami wyrządzonymi przez zbyt duże pogłowie dzikiej zwierzyny kopytnej;

8. zwraca uwagę na różnorodność lasów i ich specyfikę w poszczególnych państwach członkowskich i podkreśla, że lasy UE charakteryzują różnorodne warunki naturalne, takie jak biogeografia, wielkość, struktura i różnorodność biologiczna, a także różnorodne struktury własności, formy zarządzania, wyzwania i możliwości, i że większość lasów europejskich ukształtowana została w wyniku wielowiekowych ingerencji, interwencji człowieka i gospodarki leśnej, a zatem są one formą spuścizny kulturowej; przypomina również, że lasy pierwotne i starodrzewy są obszarami leśnymi, które rozwinęły się przy niewielkiej interwencji człowieka i niewielkim prowadzeniu gospodarki leśnej lub bez ich udziału; podkreśla, że aby strategia mogła zostać wdrożona odnośnie do różnych rodzajów lasów i różnych sytuacji, w niektórych przypadkach niezbędne będzie odmienne podejście pod względem gospodarki leśnej i świadczenia usług ekosystemowych;

9. przyznaje, że gospodarka leśna zależy od obszaru, na którym się ją prowadzi, oraz że zróżnicowane warunki leśne i różne rodzaje lasów mogą wymagać różnych podejść do zarządzania opartych na różnych potrzebach ekologicznych i cechach terenów leśnych, przy czym należy uwzględniać prawa i interesy pracowników sektora leśnego, właścicieli lasów i innych zainteresowanych podmiotów;

10. podkreśla wkład dotychczasowych właścicieli lasów i podmiotów w całym leśnym łańcuchu wartości w działania na rzecz stworzenia zrównoważonej i neutralnej pod względem klimatu gospodarki do 2050 r. oraz wartość pokoleniowej i historycznej wiedzy i know-how w zakresie leśnictwa i zrównoważonej gospodarki leśnej;

11. uznaje złożoność oceny stanu lasów, a także zmienną dostępność, różnorodność i jakość danych, a w związku z tym podkreśla potrzebę stałego dialogu politycznego i naukowego oraz zwiększonego finansowania na wszystkich szczeblach, począwszy od konsultacji z państwami członkowskimi, a zwłaszcza z zarządcami i właścicielami lasów, w celu poprawy gromadzenia danych dotyczących stanu lasów oraz, w stosownych przypadkach, w celu harmonizacji danych; podkreśla potrzebę uwzględnienia również środków finansowych i zasobów ludzkich, w szczególności aby móc na wczesnym etapie identyfikować zasobooszczędne sposoby wykorzystania lasów i limity wykorzystania lasów;

12. podkreśla, że choć strategia koncentruje się na lasach w UE, strategia i jej wdrażanie muszą być spójne z pracami podejmowanymi na szczeblu paneuropejskim przez Forest Europe i organizacje międzynarodowe, takie jak FAO, oraz muszą uwzględniać opinie grup ekspertów i prace podejmowane na szczeblu państw członkowskich; podkreśla, że w związku ze strategią i jej wdrażaniem należy unikać powielania prac i zwiększania obciążeń administracyjnych; uważa ponadto, że ze względu na silne zaangażowanie UE w ochronę różnorodności biologicznej i pochłaniaczy dwutlenku węgla, a także promowanie zrównoważonego pozyskiwania, produkcji i wykorzystania zasobów na całym świecie – jak podkreślono we wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie produktów niepowodujących wylesiania – strategia powinna być wdrażana w taki sposób, by służyła za wzór najlepszych praktyk, dzięki uznaniu różnorodności sytuacji wyjściowych, a jednocześnie, by zachęcała do przyjmowania podobnego podejścia w innych regionach;

⁽²⁶⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_21/SR_Forestry_PL.pdf

⁽²⁷⁾ Forest Europe, „State of Europe's Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.], 2020 r.

⁽²⁸⁾ Science for Environment Policy (2021), European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation [Europejskie lasy na rzecz różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej], Future Brief 25, Zespół ds. Komunikacji Naukowej, UWE Bristol, 2021, <https://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/>.

Wtorek, 13 września 2022 r.

13. podkreśla, że aby realizować różne cele, strategia musi być dostosowana do potrzeb na szczeblu regionalnym i lokalnym, a jednocześnie brać pod uwagę swój możliwy wpływ społeczno-gospodarczy, co można osiągnąć m.in. przez dostosowanie jej do lokalnych warunków i doświadczeń, a także tradycyjnej wiedzy i zastosowań, z uwzględnieniem obecnego opartego na danych naukowych pojmowania sytuacji w tej dziedzinie, oraz przez wyposażenie zainteresowanych podmiotów w niezbędne umiejętności; zauważa, że musi ona opierać się na pełnym uznaniu praw własności, odpłacalnego pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym sektora leśnego oraz zasady „zanieczyszczający płaci”, jako kluczowych elementów świadczenia różnych usług leśnych i zwiększania odporności;

14. wzywa Komisję, by przeprowadziła kompleksową ocenę skutków strategii w celu określenia konsekwencji dla warunków na rynku i obszarów wiejskich oraz różnorodnych potrzeb w zakresie finansowania, w tym z przeznaczeniem na badania i innowacje, rozwój umiejętności, infrastrukturę, łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej oraz zwiększanie różnorodności biologicznej;

Wspieranie zrównoważonej wielofunkcyjności

15. uznaje kluczową rolę lasów i całego leśnego łańcucha wartości w ochronie klimatu i różnorodności biologicznej oraz łagodzeniu zmiany klimatu w celu przyczynienia się do osiągnięcia, najpóźniej do 2050 r., zrównoważonej i neutralnej dla klimatu gospodarki; podkreśla, że wielofunkcyjna rola lasów obejmuje wiele usług ekosystemowych i funkcji społeczno-gospodarczych, takich jak ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej i gleby, łagodzenie zmiany klimatu, sekwestracja i składowanie dwutlenku węgla z atmosfery, zapobieganie degradacji gleby, dostarczanie surowców odnawialnych i opartych na zasobach naturalnych oraz produktów medycznych, jadalnych i kulinarnych, a także niewydobywcza działalność gospodarcza, w tym zrównoważona ekoturystyka, które prowadzą do tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich i miejskich, przeciwdziałania wyludnianiu się obszarów wiejskich, przyczyniają się do zapewnienia czystej wody i powietrza, ochrony przed zagrożeniami naturalnymi oraz oferują korzyści rekreacyjne, zdrowotne, estetyczne i kulturowe; podkreśla, że wdrożenie strategii musi zapewnić zrównoważone świadczenie wszystkich usług oraz utrzymanie i zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności; podkreśla, że skuteczne świadczenie usług wymaga zrównoważonego aktywnego zarządzania;

16. uważa, że kluczową zasadą ustalania równowagi między różnorodnymi funkcjami lasów oraz określania celów i środków służących świadczeniu wszystkich usług ekosystemowych powinno być dążenie do maksymalnego zwiększenia synergii i zmniejszenia do minimum kompromisów na podstawie informacji opartych na dowodach;

17. podkreśla, że lasy przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu poprzez wychwytywanie dwutlenku węgla, składowanie dwutlenku węgla oraz zrównoważone zastępowanie paliw kopalnych i produktów opartych na paliwach kopalnych, materiałów, źródeł energii oraz innych produktów o znaczącym śladzie środowiskowym i węglowym drewnem i produktami z drewna; podkreśla, że drewno jest jedynym znaczącym naturalnym zasobem odnawialnym, który może zastąpić niektóre bardzo energochłonne materiały, takie jak cement i tworzywa sztuczne, i że w przyszłości zapotrzebowanie na drewno będzie większe; zauważa, że strategia koncentruje się w szczególności na składowaniu w sektorze budowlanym i uważa, że jej wdrożenie powinno wyraźnie sprzyjać szerszemu wykorzystaniu różnych opartych na drewnie zamienników, w oparciu o dane naukowe i solidne oceny cyklu życia, zgodnie z celami UE w zakresie klimatu i celami dotyczącymi biogospodarki i strategii przemysłowej, aby odblokować pełen potencjał produktów leśnych w celu wzmocnienia gospodarki o obiegu zamkniętym w przeciwdziałaniu zmianie klimatu oraz aby osiągnąć gospodarkę na miarę nowej ery wolnej od paliw kopalnych; podkreśla znaczenie badań dotyczących zastąpienia paliw kopalnych i opartych na nich materiałów; podkreśla potrzebę ogólnego ograniczenia konsumpcji w UE i z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie metodologii służącej do ilościowego określenia korzyści dla klimatu wynikających z budownictwa drewnianego;

18. podkreśla, że nie można zapominać o istotnym znaczeniu zdrowej i żyznej gleby leśnej, która jest niezbędna do utrzymania życia, zwiększenia produktywności lasów⁽²⁹⁾, składowania dwutlenku węgla i ochrony niezbędnej podziemnej

⁽²⁹⁾ Komunikat Komisji z 17 listopada 2021 r. zatytułowany „Strategia UE na rzecz ochrony gleb 2030 – Korzyści ze zdrowych gleb dla ludzi, żywności, przyrody i klimatu” (COM(2021)0699).

Wtorek, 13 września 2022 r.

sieci grzybów umożliwiającej drzewom dzielenie się zasobami takimi jak składniki odżywcze, woda czy sygnały obronne i zapewniającej większą odporność na szkodniki i choroby, a nawet suszę i ekstremalne zjawiska pogodowe⁽³⁰⁾,⁽³¹⁾,⁽³²⁾, które prawdopodobnie będą coraz intensywniejsze i coraz częstsze w wyniku zmiany klimatu;

19. podkreśla, że aby produkty drewnopochodne w optymalny sposób przyczyniały się do łagodzenia zmiany klimatu i do powstawania gospodarki o obiegu zamkniętym, muszą być wykorzystywane w jak najbardziej efektywny i zrównoważony sposób; uważa, że granice zrównoważonego rozwoju muszą ograniczać ilość pozyskiwanego drewna oraz że zasady wykorzystania kaskadowego⁽³³⁾ są dobrym standardem dla efektywnego wykorzystania, ale jedynie, gdy nie stosuje się ich jako podejścia statycznego i w związku z tym muszą być regularnie dostosowywane, aby odzwierciedlać innowacyjne zastosowania, na przykład w budownictwie, przemyśle tekstylnym, biochemicznym, zastosowaniach medycznych i materiałach wykorzystywanych w bateriach i akumulatorach; podkreśla, że zasoby drewnopochodne muszą być wykorzystywane jak najefektywniej, a przy podejmowaniu decyzji gospodarczych i operacyjnych należy uwzględniać specyfikę krajową, oraz podkreśla, że dobrze funkcjonujący i niezakłócony rynek może zachęcać do efektywnego i zrównoważonego wykorzystywania zasobów drewnopochodnych w połączeniu z odpowiednimi środkami zapewniającymi ochronę środowiska;

20. podkreśla znaczenie niezawodnego i zrównoważonego zaopatrzenia w drewno, produkty drewnopochodne i biomasę leśną dla osiągnięcia celów UE w zakresie zrównoważonego rozwoju, w tym celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. oraz wyznaczonego w Zielonym Ładzie celu zielonego wzrostu i zielonych miejsc pracy; zauważa, że oczekuje się dalszego wzrostu popytu w tym obszarze⁽³⁴⁾ i że w celu jego zaspokojenia należy zachęcać do wykorzystania drewna wyprodukowanego lokalnie i w sposób zrównoważony; uważa, że duża część sektora leśnego UE dostarcza pozyskiwanych w wysoce zrównoważony sposób surowców; wzywa Komisję do zbadania efektu ucieczki i efektu substytucyjnego paliw kopalnych i surowców nieodnawialnych, a także skutków dla konkurencyjności sektora leśnictwa oraz przemysłu związanego z leśnictwem, a także do monitorowania wszelkiego wpływu, jaki wdrożenie środków w ramach strategii może mieć na dostępność drewna;

21. zwraca uwagę, że rosnący popyt na surowiec, jakim jest drewno, zwłaszcza w przypadku drewna jako źródła energii, stawia wielkie wyzwania przed lasami w związku z kryzysami politycznymi, jak wojna w Ukrainie, i wymaga stałego monitorowania krajowych zasobów leśnych w celu oceny ewentualnych niedoborów; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w świetle uzasadnionych sankcji wprowadzonych w następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę dokonały oceny zależności od przywozu drewna z Rosji i w stosownych przypadkach opracowały zrównoważone strategie łagodzenia zakłóceń dostaw, unikając przy tym przekształcania na poziomie UE gruntów rolnych nadających się do produkcji żywnościowej; podkreśla kluczowe znaczenie bezpieczeństwa dostaw i własnej produkcji surowców w UE w szerszym kontekście związanym z realizacją celów Zielonego Ładu; podkreśla, że w pewnych okolicznościach zaniedbanie lasów może prowadzić do utraty zatrudnienia na obszarach wiejskich i do większej zależności od przywozu produktów leśnych z tych części świata, w których gospodarka leśna jest mniej zrównoważona;

22. przypomina, że w sektorze leśno-drewnnym pracuje 2,1 mln osób, podczas gdy rozszerzony łańcuch wartości związany z leśnictwem odpowiada za 4 mln miejsc pracy w zielonej gospodarce, bez uwzględnienia działalności związanej z handlem detalicznym oraz działalności niezwiązanej z drewnem, takiej jak rekreacja na terenach leśnych i badania naukowe na temat lasów; zauważa, że w latach 2000–2015 zatrudnienie w sektorze leśnictwa zmniejszyło się o 33 % głównie w wyniku mechanizacji, podczas gdy był to okres, gdy jednocześnie wzrastało pozyskiwanie drewna; podkreśla ważną rolę lasów w tworzeniu zielonych miejsc pracy na obszarach wiejskich i górskich; zauważa, że niedrzewne produkty

⁽³⁰⁾ Pickles, B. J. i Simard, S. W., „Mycorrhizal Networks and Forest Resilience to Drought – Mycorrhizal Mediation of Soil – Fertility, Structure, and Carbon Storage”, [Sieci mikoryzowe a odporność lasów na suszę, rola mikoryzy w glebie – żywność, struktura i składowanie dwutlenku węgla] Elsevier, Amsterdam, 2017, s. 319-339.

⁽³¹⁾ Gorzelak, M. A. i in., „Inter-plant communication through mycorrhizal networks mediates complex adaptive behaviour in plant communities” [Komunikacja między roślinami z wykorzystaniem sieci mikoryzowych umożliwia złożone zachowania adaptacyjne w społecznościach roślinnych], AoB Plants, 2015.

⁽³²⁾ Usman, M. i in., „Mycorrhizal Symbiosis for Better Adaptation of Trees to Abiotic Stress Caused by Climate Change in Temperate and Boreal Forests” [Symbioza mikoryzowa umożliwia lepsze przystosowanie się drzew do stresu abiotycznego spowodowanego zmianą klimatu w lasach strefy umiarkowanej i borealnej], Frontiers in Forests and Global Change, 2021.

⁽³³⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP, „Guidance on cascading use of biomass with selected good practice examples on woody biomass” [Wytyczne dotyczące kaskadowego wykorzystania biomasy wraz z wybranymi przykładami dobrych praktyk dotyczących biomasy drzewnej], Urząd Publikacji, 2019 r.

⁽³⁴⁾ Hetemäki, L., Palahí, M. i Nasi, R., „Seeing the wood in the forests. Knowledge to Action 1” [Dostrzec drewno w lesie. Od wiedzy do działania 01], European Forest Institute, 2020; zob. również dokument WWF pt. „Living Forests Report” [Raport dotyczący żywych lasów], rozdz. 5, https://wwf.panda.org/discover/our_focus/forests_practice/forest_publications_news_and_reports/living_forests_report/.

Wtorek, 13 września 2022 r.

leśne, takie jak różnorakie naturalne produkty spożywcze, środki medyczne i rozwiązania dotyczące materiałów podstawowych odgrywają ważną rolę jako źródło dochodów, którego wartość oszacowano na ok. 4 mld EUR w 2015 r. ⁽³⁵⁾, i że są one głęboko zakorzenione w tradycjach regionalnych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do oceny korzyści gospodarczych płynących z podejścia bliższego naturze, w tym w dziedzinie bezpośredniego i pośredniego zatrudnienia;

23. wzywa Komisję i państwa członkowskie do monitorowania i oceny wpływu, jaki zmiana równowagi funkcji leśnych ma na ogólną sytuację w zakresie zatrudnienia i na rentowność lokalnego sektora drzewnego na obszarach wiejskich i górskich, a także na niższych szczeblach przemysłu przetwórstwa drewna, i podkreśla, że rozważając zmiany w praktykach zarządzania, należy utrzymać bądź zwiększyć atrakcyjność zatrudnienia w sektorze oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy;

24. uznaje, że ponowne zalesianie i zalesianie wiąże się z kilkoma dodatkowymi korzyściami, takimi jak filtracja wody, większa dostępność wody, łagodzenie suszy, kontrola przeciwpowodziowa, zapobieganie sedymentacji, tworzenie siedlisk dzikiej fauny, zwiększenie fauny glebowej, większa żyzność gleby i filtracja powietrza; z zadowoleniem przyjmuje plan działania na rzecz zalesiania i ponownego zalesiania przewidujący zasadzenie do 2030 r. w UE przynajmniej 3 mld dodatkowych drzew; podkreśla, że takie inicjatywy powinny być prowadzone zgodnie z jasnymi zasadami ekologii i być w pełni spójne z celem dotyczącym różnorodności biologicznej, w ramach którego priorytetowo traktuje się odtworzenie ekosystemów leśnych; przypomina, że sadzenie drzew jest uzależnione od wsparcia ze strony lokalnych zainteresowanych stron i od planowania regionalnego; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwrócenia szczególnej uwagi na sadzenie odpowiednich drzew na obszarach dotkniętych degradacją gruntów i pustynnieniem oraz ponownie podkreśla znaczenie ochrony lasów pierwotnych i starodrzewów; zwraca uwagę, że zwiększenie obszaru gruntów zalesionych może skutecznie przyczynić się do przeciwdziałania zmianie klimatu i do naturalnej regeneracji zdegradowanych systemów leśnych, co w perspektywie średnio- i długoterminowej doprowadzi do rozwoju społeczno-gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy; wzywa Komisję, aby w swoich zasadach dodatkowo uwzględniła drzewa zasadzone w ramach nowych ekoschematów wspólnej polityki rolnej (WPR) oraz „zobowiązań związanych ze środowiskiem, klimatem i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania”, a także zobowiązań wynikających z krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, gdyż zarówno nowa WPR, jak i Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zostaną wdrożone po przyjęciu unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030; podkreśla, że ponieważ ziemia jest zasobem ograniczonym, należy nadać priorytet sadzeniu drzew na gruntach gorszej klasy i na obszarach miejskich i dopiero w dalszej kolejności rozważać przekształcanie produkcyjnych gruntów rolnych, zwłaszcza w nowych okolicznościach geopolitycznych, a także przekształcanie pastwisk i naturalnych obszarów trawiastych, gdyż nie prowadzi to do znacznych zmian w zawartości węgla organicznego w glebie ⁽³⁶⁾; zauważa możliwość rozwoju lasów miejskich w tym obszarze; przypomina jednak, że ponowne zalesianie i zalesianie mogą także wiązać się z kompromisami dla różnorodności biologicznej, np. na różnorodnych pod względem biologicznym użytkach zielonych;

Ochrona, odbudowa, zalesianie i ponowne zalesianie oraz zrównoważone zarządzanie

25. podkreśla wieloaspektową rolę lasów oraz znaczenie zdrowych, odpornych ekologicznie ekosystemów leśnych, które zapewniają społeczeństwu różnorodne usługi, takie jak ochrona różnorodności biologicznej i zaopatrzenie w surowce odnawialne, przez co lasy przyczyniają się do tworzenia miejsc pracy i napędzania wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich; podkreśla, że strategie polityczne zwiększające ochronę i przywracanie różnorodności biologicznej przyczynią się do przeciwdziałania zmianie klimatu; apeluje o zachowanie zrównoważonej gospodarki leśnej przy realizacji celów klimatycznych, ponieważ ma ona kluczowe znaczenie dla ograniczenia wylesiania i degradacji lasów, oraz nalega, aby zachowanie różnorodności biologicznej oraz ochrona i zachowanie siedlisk były objęte zrównoważoną gospodarką leśną;

26. podkreśla, że ważne jest, aby UE propagowała zachowywanie, ochronę i odbudowę ekosystemów leśnych, biorąc pod uwagę przyszłe unijne przepisy dotyczące odbudowy zasobów przyrodniczych oraz dążąc do zwiększania odporności tych ekosystemów, a jednocześnie aby wspierała rozwój rentownego i dynamicznego sektora leśnego i społeczności lokalnych; apeluje o długoterminową wizję ochrony i odbudowy europejskich lasów;

27. przyjmuje do wiadomości zapowiedź Komisji dotyczącą opracowania dodatkowych wskaźników i wartości progowych dla zrównoważonej gospodarki leśnej, których wdrożenie na szczeblu krajowym i regionalnym pozostaje dla państw członkowskich dobrowolne; uważa, że te wskaźniki i progi powinny przyczynić się do lepszego zrozumienia, czy las jest zarządzany w sposób zrównoważony na poziomie drzewostanu leśnego lub przynajmniej na poziomie krajobrazu,

⁽³⁵⁾ Na obszarze Forest Europe; zob. Forest Europe, „State of Europe's Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.], 2020 r.

⁽³⁶⁾ Dokument roboczy służb Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. pt. „The 3 Billion Tree Planting Pledge for 2030” [Zobowiązanie do nasadzenia 3 mld drzew do 2030 r.] (SWD(2021)0651).

Wtorek, 13 września 2022 r.

a także do określenia, które działania na rzecz odbudowy są skuteczne; wzywa Komisję do opracowania opartych na dowodach wskaźników i progów, by uzupełnić ramy zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności na potrzeby opracowania jasnych kryteriów zdrowia ekosystemów, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu, aby stały się one skutecznym narzędziem służącym zwiększeniu zrównoważonego charakteru lasów w UE i zadbaniu o to, by gospodarka leśna przyczyniła się do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej; uważa, że te dodatkowe wskaźniki i progi są kluczowymi narzędziami ochrony i odbudowy różnorodności biologicznej oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w sektorze leśnym; podkreśla fakt, że definicja zrównoważonej gospodarki leśnej została uzgodniona w ramach ogólnoeuropejskiego procesu Forest Europe i została włączona do ustawodawstwa krajowego i dobrowolnych systemów, takich jak certyfikacja lasów, w państwach członkowskich; w związku z tym podkreśla potrzebę zapewnienia spójności między pracami Komisji a pracami Forest Europe i FAO oraz unikania powielania wysiłków lub nieproporcjonalnego zwiększenia obciążeń administracyjnych, a także współpracy z właściwymi organami krajowymi i regionalnymi oraz publicznymi i prywatnymi zarządcami i właścicielami lasów, a także innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami w celu zapewnienia, aby wskaźniki i zakresy wartości były odpowiednie do stosowania na szczeblu lokalnym i regionalnym w określonych warunkach biogeograficznych; zwraca uwagę, że w ramach Forest Europe rozpoczęto prace nad zmianą definicji zrównoważonej gospodarki leśnej i jej narzędzi; wzywa państwa członkowskie do dalszych wysiłków na rzecz właściwego wdrożenia krajowych strategii i przepisów dotyczących zrównoważonej gospodarki leśnej oraz do dostosowania ich do warunków krajowych, regionalnych i lokalnych; wzywa państwa członkowskie do odpowiedniej transpozycji i wdrożenia prawodawstwa UE i do realizacji wiążących celów dotyczących lasów oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wdrożenia i egzekwowania dyrektyw ptasiej i siedliskowej, w tym sieci Natura 2000;

28. podkreśla, że wywierana na lasy presja związana ze szkodnikami, chorobami i pasożytami, a także z klęskami żywiołowymi, zmianą reżimu hydrologicznego, wzrostem średnich temperatur i innymi zakłóceniami roślin ze względu na zmianę klimatu, dlatego pilną kwestią jest wzmocnienie zdolności ekosystemów leśnych do dostosowania się oraz ich odporności za pomocą zrównoważonej i aktywnej gospodarki leśnej; zwraca uwagę na skutki gospodarcze tych zakłóceń dla całego sektora leśnego; zauważa, że szersze wdrażanie zrównoważonych innowacyjnych technologii i praktyk zarządzania w zakresie odbudowy, zalesiania i ponownego zalesiania mogą przyczynić się do zwiększenia odporności i różnorodności biologicznej; wzywa Komisję do gromadzenia i rozpowszechniania wśród państw członkowskich wiedzy na temat sposobu dostosowania lasów do obecnej i przyszłej zmiany klimatu, zgodnie z nową strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i strategią na rzecz różnorodności biologicznej; zauważa, że zrównoważona gospodarka leśna jako koncepcja dynamiczna obejmuje szeroki wachlarz działań i praktyk adaptacyjnych, z których wiele może odegrać kluczową rolę pod względem potencjału lasów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, a także oferuje środki mające na celu, między innymi, wprowadzanie lepiej dostosowanych gatunków europejskich i miejsc pochodzenia, wzmocnienie wkładu lasów w obieg wody, zręby sanitarne powstrzymujące rozprzestrzenianie się szkodników, patogenów i gatunków inwazyjnych, zapobieganie pożarom lasów i utrzymanie funkcji ochronnych, przy jednoczesnym wzmocnieniu wieloaspektowej roli lasów; podkreśla, że hodowla większych, odpornych i zróżnicowanych terenów leśnych wymaga również dostępu do zasobów genetycznych; podkreśla, że ważne jest wspieranie krajowej puli genetycznej sadzonek, aby na potrzeby lokalnych i regionalnych inicjatyw zalesiania i ponownego zalesiania dostępna była wystarczająca liczba rodzimych gatunków drzew; zwraca uwagę na ważne znaczenie, jakie dla przyszłości lasów ma ich naturalna regeneracja, gdyż może ona sprzyjać niezakłóconemu zakorzenianiu, większej zdrowotności i stabilności drzew oraz niewielkim kosztom sadzenia; zauważa jednocześnie, że naturalna regeneracja nie zawsze jest możliwa ze względu na szczególne warunki leśne; podkreśla, że różnorodność lasów i warunków klimatycznych w UE wymaga zróżnicowanych praktyk z zakresu zrównoważonej gospodarki leśnej, które należy nadal rozwijać na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, opierając się przy tym na solidnych wspólnych podstawach;

29. zauważa z ogromnym zaniepokojeniem, że pożary lasów na dużą skalę i o coraz większym nasileniu są rosnącym wyzwaniem w całej Unii Europejskiej, oraz że, w szczególności, sezon pożarów w UE w 2021 r. był bezprecedensowy, ponieważ w wyniku pożarów zniszczonych zostało około 0,5 mln ha, zwłaszcza w regionach Europy, które borykają się z największym wzrostem średniej temperatury, takich jak region Morza Śródziemnego; podkreśla, że „megapożary” są coraz silniejsze i coraz częstsze na całym świecie; przypomina, że zróżnicowany krajobraz o zróżnicowanym zalesieniu zapewnia większą ochronę lub barierę naturalną zabezpieczającą przed wielkoskalowymi i niekontrolowanymi pożarami lasów; podkreśla, że odbudowa zróżnicowanych lasów sprzyjałaby zapobieganiu pożarom i ograniczaniu ich zasięgu; podkreśla potrzebę zwiększenia zasobów niezbędnych do rozwoju zarządzania pożarami opartego na podstawach naukowych i wsparcia w zakresie budowania zdolności za pośrednictwem usług doradczych w celu przeciwdziałania skutkom zmiany klimatu w lasach; wzywa Komisję i państwa członkowskie do lepszego promowania i wykorzystywania koncepcji zintegrowanego zarządzania pożarami oraz zauważa, że w tym celu niezbędne mogą się okazać lepsze zdolności regulacyjne w państwach członkowskich, wzmocnienie usług publicznych oraz specjalne wsparcie i ściślejsza współpraca w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowemu, gotowości i reagowania na nie; podkreśla znaczenie dalszego rozwijania i pełnego wykorzystywania Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności w odniesieniu do pożarów lasów i innych klęsk żywiołowych; wzywa Komisję do gromadzenia i rozpowszechniania wśród państw członkowskich wiedzy na temat

Wtorek, 13 września 2022 r.

sposobów przystosowania lasów do obecnie odczuwanej i przewidywanej zmiany klimatu, zgodnie z nową strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; zwraca się do Komisji o opracowanie ocen i map ryzyka pożarów lasów na bazie ulepszonych produktów programu Copernicus, sztucznej inteligencji i innych danych z teledetekcji w celu wsparcia działań zapobiegawczych;

30. podkreśla, że różne poziomy ochrony stanowią część zestawu narzędzi zrównoważonej gospodarki leśnej; podkreśla, że w wielu przypadkach nawet ochrona lasów nadal wymaga pewnych form interwencji, na przykład w celu uwzględnienia zagrożeń naturalnych lub potrzeb w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; zauważa, że lasy o ciągłej pokrywie leśnej, w których rosną drzewa w różnym wieku i różnych gatunków są bardziej odporne na skutki zmiany klimatu, takie jak pożary, susze i niesezonowe zjawiska pogodowe, w tym w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej, i jako takie stanowią ważną inwestycję w przyszłość; domaga się, aby monokultury, które są mniej odporne na szkodniki i choroby, a także na susze, wiatry, burze i pożary, nie były wspierane ze środków UE;

31. zauważa, że nie wszystkie praktyki zarządzania przyczyniają się do sekwestracji dwutlenku węgla w lasach, lecz podkreśla, że możliwe jest dostosowanie i modernizacja praktyk i podmiotów je stosujących w celu optymalnego zbilansowania kosztów i korzyści oraz optymalizacja ich podejść do osiągania szeregu celów i tworzenia synergii z celami z zakresu łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej oraz szeregiem innych funkcji lasu; przypomina w związku z tym, że należy rozważyć kompromisy i synergie między popytem na drewno a oczekiwaniem, że lasy będą pełnić rolę pochłaniaczy dwutlenku węgla i zapewnią siedliska dla flory i fauny; apeluje w związku z tym do Komisji i jej służb o działania strategiczne gwarantujące spójność we wszelkich pracach dotyczących leśnictwa oraz wzmacniające zrównoważoną gospodarkę w lasach, z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości; podkreśla, że niektóre praktyki zarządzania, w szczególności dobrowolne odłogowanie, mogą pomóc w odbudowie lasów i mieć pozytywny wpływ na sekwestrację dwutlenku węgla, różnorodność biologiczną i stan ekologiczny; zauważa, że lasy mogą charakteryzować się bardzo zróżnicowanymi poziomami różnorodności biologicznej oraz zdolności w zakresie sekwestracji i składowania dwutlenku węgla w zależności od gospodarki leśnej, stosowanych maszyn, intensywności i częstotliwości wycinania, stanu gleby, liczebności pasożytów i natężenia chorób, wieku drzewostanów itp.; zauważa, że niektóre lasy uwalniają obecnie więcej dwutlenku węgla niż go pochłaniają; zauważa, że lasy nie powinny być traktowane wyłącznie jako pochłaniacze CO₂ i jako rozwiązanie problemu niewystarczającej redukcji emisji w innych sektorach;

32. z zadowoleniem odnotowuje trwającą współpracę Komisji i państw członkowskich nad dobrowolnymi wytycznymi dotyczącymi leśnictwa bliższego naturze opracowanymi przez grupę roboczą ds. lasów i przyrody; uważa, że aby zapewnić wartość dodaną, wytyczne dotyczące tej koncepcji powinny być w pełni zgodne z zasadą pomocniczości i powinny obejmować szeroki wachlarz zorientowanych na wyniki, potwierdzonych naukowo zrównoważonych narzędzi i praktyk gospodarki leśnej, w szczególności z uwzględnieniem potrzeb na szczeblu lokalnym i regionalnym, aby zapewnić właścicielom i zarządcom lasów narzędzia i odpowiednie zachęty finansowe w celu poprawy powiązań i współpracy, tak aby lepiej włączyć ochronę różnorodności biologicznej do udoskonalonych praktyk zarządzania, które jednocześnie mają na celu zapewnienie innych usług i produktów ekosystemowych, jak wykazała sieć Integrate; podkreśla, że unijne lasy mają bardzo różnorodną charakterystykę i że w związku z tym istnieje silna potrzeba stosowania różnych podejść w zakresie polityki i zarządzania, opartych na silnej wspólnej podstawie;

33. podkreśla znaczenie lasów pierwotnych i starodrzewów, które są siedliskiem bogatej różnorodności biologicznej i zapewniają dużą różnorodność mikrosiedlisk niezbędnych do utrzymania wysokiego poziomu różnorodności biologicznej, oraz podkreśla ich kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej, sekwestracji i magazynowaniu dwutlenku węgla oraz zapewnianiu wody słodkiej; ponawia apel o ścisłą ochronę wszystkich pozostałych starodrzewów i lasów pierwotnych, zgodnie z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030; podkreśla, że należy również zapewnić ochronę stref buforowych przylegających do lasów pierwotnych i starodrzewów w celu wspierania rozwoju właściwości starodrzewów; podkreśla, że objęcie właściwą ochroną również stref buforowych poprawi łączność między siedliskami o wysokiej wartości ekologicznej, co znacznie przyczyni się do ochrony lasów i złagodzenia negatywnych skutków fragmentacji; dostrzega, że prawie wszystkie lasy pierwotne zostały utracone i wyraża zaniepokojenie nielegalnym pozyskiwaniem drewna w niektórych państwach członkowskich UE; zwraca uwagę na różne definicje lasu pierwotnego i starodrzewu przyjęte na szczeblu międzynarodowym i podkreśla, że przed podjęciem jakichkolwiek dalszych wysiłków na rzecz wyznaczenia lasów pierwotnych i starodrzewów państwa członkowskie muszą wspólnie z właścicielami i zarządcami lasów oraz innymi zainteresowanymi stronami uzgodnić zestaw definicji lasów pierwotnych i starodrzewów, opierając się przy tym na już istniejących definicjach; ubolewa, że wytyczne w sprawie definicji starodrzewów i lasów pierwotnych nie zostały przyjęte przez Komisję w 2021 r., jak wskazano w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, jednak przyjmuje z zadowoleniem prace prowadzone obecnie nad tymi definicjami przez grupę roboczą ds. lasów i przyrody; podkreśla potrzebę wzięcia pod uwagę zróżnicowanego i wyczerpującego zestawu cech, a także zapewnienia elastyczności w celu uwzględnienia szczególnych warunków w różnych regionach biogeograficznych i typach lasów oraz należytego

Wtorek, 13 września 2022 r.

rozdzielenia między starodrzewami a starszymi drzewostanami zarządzanymi w ramach powolnej rotacji; podkreśla, że takie definicje muszą zostać uzgodnione w trybie pilnym, muszą opierać się na zasadach ekologicznych i uwzględniać różnorodność europejskich lasów, właścicieli lasów, tradycji gospodarowania, typów przyrody i zmieniających się stref klimatycznych, a także unikać nakładania nieproporcjonalnych wymogów w zakresie zarządzania w odniesieniu do przyległych lasów i terenów zalesionych oraz umożliwiać stosowanie środków zarządzania związanych z takimi kwestiami jak zapobieganie klęskom żywiołowym; zwraca uwagę na znaczenie, jakie zachęty finansowe mają dla przyszłego rozwoju starych lasów na gruntach odłogowanych; podkreśla, że rozmieszczenie lasów pierwotnych i starodrzewów w UE jest nierównomierne, przy czym 90 % tych lasów znajduje się w zaledwie czterech państwach członkowskich⁽³⁷⁾;

34. z zadowoleniem odnotowuje, że w wytycznych Komisji w sprawie nowych obszarów chronionych dostrzeżono potrzebę ciągłego prowadzenia pewnych działań, np. zarządzania zwierzętami kopytnymi przez polowania w celu ochrony szerokiego zakresu typów siedlisk leśnych;

35. przypomina o znacznych niedociągnięciach w mapowaniu lasów pierwotnych i starodrzewów oraz podkreśla pilną potrzebę uzupełnienia ram w celu zapewnienia kompleksowego i zharmonizowanego mapowania w oparciu o jasne kryteria i definicje operacyjne; wzywa Komisję, aby dostrzegła prace wykonane dotychczas w dziedzinie identyfikacji, mapowania i oceny takich lasów w niektórych państwach członkowskich, a także aby zachęcała do wymiany najlepszych praktyk i dzielenia się wiedzą; ponownie wzywa Komisję i państwa członkowskie do ujednoczenia istniejących danych, uzupełnienia luk dotyczących lokalizacji lasów pierwotnych i starodrzewów i stworzenia bazy danych wszystkich potencjalnych terenów spełniających kryteria dotyczące starodrzewów i lasów pierwotnych; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia przejrzystej i łatwo dostępnej bazy danych wszystkich potencjalnych terenów spełniających kryteria klasyfikacji jako starodrzewy i lasy pierwotne;

36. odnotowuje wysiłki Komisji zmierzające do opracowania wytycznych dotyczących przyjaznego dla różnorodności biologicznej zalesiania i ponownego zalesiania; podkreśla, że szczególną uwagę należy poświęcić tym państwom członkowskim, w których lasy zajmują małą powierzchnię oraz, w stosownych przypadkach i w sposób nieszkodzący realizacji celów w zakresie różnorodności biologicznej, na gruntach gorszej klasy i innych, które nie nadają się do produkcji żywności, w pobliżu obszarów miejskich i podmiejskich oraz na obszarach górskich, a także na wspieraniu rozwoju odpornych, mieszanych i zdrowych lasów; podkreśla, że definicje i wytyczne dotyczące zalesiania przyjaznego dla różnorodności biologicznej muszą opierać się na podstawach naukowych, uwzględniać różnorodność europejskich lasów, rodzaje własności, tradycje gospodarowania, typy przyrody i zmieniające się strefy klimatyczne, a także powinny być ustalane w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i odpowiednimi zainteresowanymi stronami; podkreśla ponadto, że nie należy odwadniać nieosuszonych terenów podmokłych ani torfowisk w celu zalesiania, a w przypadku tradycyjnie osuszonych terenów nie należy zezwalać na dalsze lub dodatkowe odwadnianie; zauważa ponadto, że należy podjąć szczególne starania w celu uniknięcia erozji w lasach znajdujących się na obszarach górskich;

Umożliwienie lasom i zarządcom lasów realizacji wielu celów

37. zauważa, że WPR i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) są głównymi instrumentami wsparcia dla działań w zakresie leśnictwa i odpowiadają za 90 % całego unijnego finansowania leśnictwa; podkreśla, że w przeprowadzonej przez Komisję w 2017 r. ocenie działań dotyczących leśnictwa stwierdzono, że wsparcie na rzecz lasów w ramach rozwoju obszarów wiejskich miało zasadniczo pozytywny wpływ i mogło znacząco przyczynić się do uzyskania korzyści gospodarczych, środowiskowych i społecznych⁽³⁸⁾; zauważa, że w latach 2014–2020 państwa członkowskie wydały jedynie 49 % dostępnych funduszy oraz że Komisja ustaliła, że wśród przyczyn tego niskiego poziomu wykorzystania środków znalazły się obciążenia administracyjne, niewystarczająca atrakcyjność premii i brak usług doradczych oraz że należy mieć to na uwadze, przyjmując nowe plany strategiczne WPR; wzywa państwa członkowskie do wyeliminowania obciążeń administracyjnych, aby zwiększyć skuteczność wykorzystania EFRROW na działania w zakresie leśnictwa; z zadowoleniem odnotowuje ustanowiony przez Komisję cel zwiększenia wykorzystania dostępnych funduszy i podkreśla potrzebę zapewnienia, aby finansowanie i dotacje nie wspierały działalności zakłócającej zrównoważone świadczenie różnych usług ekosystemowych; podkreśla potrzebę uwzględnienia w planach strategicznych WPR konkretnych i wystarczająco atrakcyjnych środków zapewniających podejmowanie interwencji i środków mających na

⁽³⁷⁾ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe” [Mapowanie i ocena lasów pierwotnych i starodrzewów w Europie], 2021 r.

⁽³⁸⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

Wtorek, 13 września 2022 r.

celu wzmocnienie zrównoważonej gospodarki leśnej i wielofunkcyjnej roli lasów w UE, aby zapewnić wsparcie inicjatyw związanych z ekosystemami leśnymi, w szczególności w celu ograniczenia utraty różnorodności biologicznej w lasach, promowania sadzenia odpowiednich rodzimych gatunków drzew, kiedy jest to odpowiednie dla danego środowiska, poprawy gospodarki leśnej i zapewnienia wykorzystywania funduszy zgodnie z odpowiednimi celami polityki; ubolewa ze względu na fakt, że Komisja nie śledzi nakładów na leśnictwo w ramach innych działań w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich; podkreśla, że wsparcie dla dobrowolnych środków ochrony przyrody jest zgodne z prawami własności i zasadą pomocniczości;

38. wzywa Komisję do znalezienia nowych sposobów zwiększenia atrakcyjności i łatwości wykorzystania różnych funduszy, odzwierciedlenia i wykorzystania wielofunkcyjnego charakteru lasów i usług ekosystemowych lasów, a także do lepszego promowania innych źródeł finansowania UE, takich jak program LIFE, program „Horyzont Europa”, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności i instrument finansowy Europejskiego Banku Inwestycyjnego na rzecz kapitału naturalnego; wzywa Komisję do ocenienia, czy różne instrumenty finansowania w ramach budżetu Unii i Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy, w tym krajowe plany strategiczne WPR, są spójne ze zobowiązaniami i celami określonymi w strategii leśnej UE i unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej; apeluje również do Komisji o to, by w ramach pomocy na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów uznała za kwalifikowalne także zobowiązania dotyczące ochrony i ochrony ścisłej lasów wynikające z unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz nowej unijnej strategii leśnej 2030; apeluje do Komisji o przedłużenie tych zobowiązań na okresy dłuższe niż siedem lat, zwłaszcza w przypadku obszarów leśnych objętych ścisłą ochroną;

39. zwraca uwagę, że sektor leśnictwa działa przede wszystkim – a przy tym w większym stopniu niż sektor rolny – jako sektor rynkowy, który nie jest wyraźnie uzależniony od dotacji, a jednocześnie zauważa, że finansowanie w ramach WPR musi pozostać ukierunkowane głównie na produkcję żywności i zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w Unii; podkreśla, że położenie większego nacisku na inne usługi ekosystemowe nie powinno prowadzić do nieproporcjonalnej zależności, i wspiera Komisję oraz państwa członkowskie w dalszym rozwijaniu dobrowolnych płatności rynkowych za systemy usług ekosystemowych, takie jak sekwestracja dwutlenku węgla, promowanie różnorodności biologicznej, ochrona gleby, gospodarka wodna, gromadzenie i monitorowanie danych; podkreśla znaczenie stosowania zasady dodatkowości oraz opracowania programów w sposób, który w pełni uwzględnia pracę liderów i innych uczestników, a jednocześnie motywuje różnorodnych właścicieli lasów; podkreśla ponadto, że szczególne wymogi programów powinny uwzględniać dużą różnorodność lasów oraz związane z nimi różnorodne wyzwania i możliwości; zauważa, że dostępność wiarygodnych danych dotyczących usług ekosystemowych jest niezbędna dla funkcjonowania każdego systemu płatności; z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie upraw sprzyjających pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę⁽³⁹⁾, którego celem jest wspieranie nowych modeli biznesowych ze źródeł publicznych i prywatnych poprzez nagradzanie praktyk zarządzania koncentrujących się na zwiększaniu sekwestracji w biomasy i glebach zgodnie z zasadami ekologicznymi; podkreśla potrzebę takich inicjatyw na rzecz uprawy sprzyjającej pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę, które opierają się na solidnej metodologii naukowej, a także możliwość stosowania podejść nieinterwencyjnych zgodnie ze strategią na rzecz bioróżnorodności; w świetle tej inicjatywy podkreśla, że aktywna zrównoważona gospodarka leśna może przyczynić się zarówno do zwiększenia zasobów węgla, jak i wzrostu lasów; podkreśla, że usuwanie dwutlenku węgla za pośrednictwem sektora leśnego powinno skupiać się na zachętach dla właścicieli i zarządców lasów do inwestowania w aktywną i zrównoważoną gospodarkę leśną i, w razie potrzeby, ochronę lasów, a także promowania regeneracji i zwiększonego wzrostu; z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji, by zaproponować do końca 2022 r. wiążące unijne ramy regulacyjne dotyczące certyfikacji usuwania dwutlenku węgla, aby prawidłowo określać ilościowo, zgłaszać i certyfikować wysiłki na rzecz usuwania dwutlenku węgla oraz uniknąć ryzyka wprowadzania w błąd i pseudoekologicznego marketingu;

40. uznaje istotną rolę istniejących rynkowych systemów certyfikacji i ich wkład w dalsze upowszechnianie zrównoważonej gospodarki leśnej; zauważa, że większość tych systemów okazała się wiarygodnymi i skutecznymi narzędziami wspierania praktyk zrównoważonej gospodarki leśnej w całej Europie; z zadowoleniem przyjmuje stałą kontrolę sprawowaną przez instytucje UE jako pomoc w ciągłym doskonaleniu; z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości zapowiedź Komisji dotyczącą opracowania dobrowolnego systemu certyfikacji leśnictwa bliższego naturze; wzywa Komisję do zadbania o to, by inicjatywy te poprawiały stan ekosystemów leśnych, chroniły różnorodność biologiczną i gwarantowały wartość dodaną dzięki przyjaznym dla środowiska praktykom gospodarki leśnej; zachęca Komisję do współpracy z istniejącymi i sprawdzonymi systemami certyfikacji oraz do wyciągnięcia z wniosków z ich działania, a także

⁽³⁹⁾ Komunikat Komisji z 15 grudnia 2021 r. w sprawie zrównoważonego obiegu węgla (COM(2021)0800).

Wtorek, 13 września 2022 r.

do wspierania wysiłków na rzecz poprawy istniejących systemów, w tym w odniesieniu do przejrzystości z punktu widzenia konsumentów i z uwzględnieniem popytu ze strony konsumentów; uważa, że aby stworzyć wartość dodaną, dobrowolny system certyfikacji leśnictwa bliższego naturze musi opierać się na obowiązkowych ramach obejmujących jasne wymogi i zapewniać właścicielom lasów wystarczającą premię za świadczenie usług ekosystemowych, czego dokonać można np. poprzez ustanowienie unijnego znaku jakości zawierającego dostosowane do lokalnych warunków wytyczne dotyczące leśnictwa bliższego naturze w celu promowania praktyk zarządzania najbardziej przyjaznych dla różnorodności biologicznej; apeluje do Komisji, aby – po zamknięciu prac nad definicją leśnictwa bliższego naturze – oceniła zarówno wartość dodaną takiego systemu certyfikacji dla właścicieli lasów, jak i koszty, które w związku z nim poniosą; zauważa, że dobrowolna certyfikacja jest tylko jednym z kroków niezbędnych do rozwoju bardziej zrównoważonej gospodarki leśnej w UE;

41. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji z 4 czerwca 2021 r. dotyczącą licencji na logo Natura 2000⁽⁴⁰⁾; zauważa, że system oznakowania Natura 2000 powinien propagować najbardziej rygorystyczne unijne normy ekologiczne w celu ochrony najbardziej wrażliwych typów siedlisk i gatunków lądowych; przypomina, że sieć Natura 2000 obejmuje około 18 % lądowego terytorium UE; podkreśla, że państwa członkowskie powinny dopilnować, aby nie dochodziło do żadnych działań szkodzących gatunkom w siedliskach, które wyznaczono w ramach sieci Natura 2000, oraz aby nie niepokojono tych gatunków; wzywa do wyznaczenia ambitnych celów w ramach strategii leśnej UE, aby utrzymać i odtworzyć wartość ekologiczną wyznaczonych obszarów, z uwzględnieniem wymogów społecznych i kulturowych oraz specyfiki regionalnej i lokalnej tych terenów; zauważa, że wysiłki na rzecz ochrony podejmowane na obszarach Natura 2000 powinny być w pełni zgodne z dyrektywą siedliskową i dyrektywą ptasią, a także z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030; zauważa, że obszary Natura 2000 zapewniają społeczeństwu cenne usługi ekosystemowe; podkreśla, że obecność logo Natura 2000 na towarach lub usługach powinna oznaczać, że te towary i usługi przyczyniają się do realizacji celów ochrony tego obszaru Natura 2000, z którego pochodzą;

42. z zadowoleniem przyjmuje opublikowany przez Komisję strategiczny plan prac dotyczący oznakowania ekologicznego UE na lata 2020–2024; przypomina, że oznakowanie ekologiczne UE jest dobrowolnym oznakowaniem doskonałości środowiskowej; zauważa, że system oznakowania ekologicznego propaguje unijną gospodarkę o obiegu zamkniętym i przyczynia się do praktyk zrównoważonej konsumpcji i produkcji; wzywa do wprowadzenia rygorystycznych norm oraz do monitorowania i propagowania częstszego stosowania oznakowania ekologicznego w sektorze leśnym UE; podkreśla wagę rozszerzenia zakresu stosowania oznakowania ekologicznego w odniesieniu do produktów z drewna, tak aby uwzględniać poziom zrównoważoności tych produktów; wzywa państwa członkowskie, aby zachęcały producentów do częstszego stosowania oznakowania Natura 2000 w stosunku do nieodrzewnych produktów leśnych;

43. podkreśla, że aby osiągnąć cele w zakresie różnorodności biologicznej i uwolnić pełen potencjał lasów w zakresie przyczyniania się do realizacji celów UE dotyczących klimatu i gospodarki o obiegu zamkniętym, konieczne są dalsze badania, innowacje i rozwój, do których należy zachęcać w dziedzinie zrównoważonej gospodarki leśnej, w szczególności w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu oraz bioproduktów alternatywnych dla produktów opartych na paliwach kopalnych i innych produktów o dużym śladzie węglowym; zachęca do dalszego wspierania zrównoważonych innowacji związanych z drewnem, takich jak tekstylia drewnopochodne, które odznaczają się dużym potencjałem zastąpienia włókien syntetycznych i bawełny, oraz inne materiały drewnopochodne, które uzyskały pozytywną ocenę cyklu życia w zakresie środowiska i klimatu; podkreśla, że takie biologiczne alternatywy muszą oferować konsumentom produkty po przystępnych cenach, aby mogły być konkurencyjne; zauważa, że cykle rozwojowe w sektorze mogą trwać 10 lat lub dłużej oraz podkreśla, że warunkiem wstępnym niezbędnym do przyciągnięcia inwestycji jest przewidywalne i stabilne otoczenie regulacyjne; podkreśla, że wiele innowacji w sektorze odznacza się wartością dodaną i zapewnia wysokiej jakości zatrudnienie na obszarach wiejskich, a także w łańcuchu wartości związanym z leśnictwem i powiązanych przedsiębiorstwach przemysłowych opartych na surowcach pochodzenia biologicznego, oraz kładzie nacisk na rolę MŚP w tej dziedzinie;

44. uważa, że aby poprawić skoordynowane świadczenie środowiskowych, społecznych i gospodarczych usług leśnych, należy lepiej dostosować odpowiednie programy ramowe UE, w tym program „Horyzont Europa”, LIFE, europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EIP-AGRI), LEADER oraz Europejski Instytut Innowacji i Technologii; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący wzmocnienia współpracy UE przez zaproponowanie partnerstwa na rzecz badań naukowych i innowacji w dziedzinie leśnictwa oraz wzywa Komisję, aby opracowała kompleksowe, ukierunkowane na lasy programy uwzględniające poszczególne funkcje i części łańcucha wartości w sektorze leśnym, a także obejmujące żywe laboratoria służące badaniu i demonstrowaniu rozwiązań dla kluczowych wyzwań, bazujące na istniejących i sprawdzonych platformach, takich jak sieć Integrate, Platforma Technologiczna Sektora Leśno-Drzewnego i Europejski Instytut Leśnictwa oraz włączające partnerów ogólnoeuropejskich i międzynarodowych;

⁽⁴⁰⁾ Dz.U. C 229 z 15.6.2021, s. 6.

Wtorek, 13 września 2022 r.

45. przypomina, że 60 % lasów w UE jest własnością prywatną, a znaczna część właścicieli lasów to właściciele niewielkich obszarów leśnych; podkreśla, że aby osiągnąć cele strategii, jej wdrażanie musi koncentrować się na umożliwieniu wszystkim rodzajom właścicieli i zarządców lasów, a w szczególności posiadaczom niewielkich obszarów leśnych, realizacji różnorodnych funkcji lasów; przyznaje, że dla właścicieli i zarządców lasów niezbędna jest duża elastyczność w ramach opierających się o solidną wspólną podstawę praktyk gospodarki leśnej, aby mogli zapewniać wszystkie wymagane usługi ekosystemowe, oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, by programy wsparcia, dobrowolne systemy płatności za usługi ekosystemowe i finansowanie badań były atrakcyjne, zrozumiałe i łatwo dostępne dla drobnych właścicieli lasów;

46. podkreśla, że dostępność usług doradczych jest istotnym czynnikiem upowszechniania praktyk zrównoważonej gospodarki leśnej; zachęca państwa członkowskie, aby zapewniły dostępność usług doradczych, przy zwróceniu szczególnej uwagi na posiadaczy niewielkich obszarów leśnych;

47. zauważa, że około 40 % lasów w UE jest własnością publiczną gmin oraz rządów regionalnych lub krajowych, podczas gdy w niektórych państwach członkowskich własność publiczna lasów jest procentowo znacznie wyższa i w Europie Południowo-Wschodniej wynosi średnio 90 %; podkreśla, że lasy publiczne mogą odgrywać kluczową rolę w ochronie ekosystemów leśnych, zapewnianiu ochrony różnorodności biologicznej, łagodzeniu zmiany klimatu, wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz dostarczaniu drewna oraz nieдрzewnych towarów i usług, oraz że państwowe agencje leśne mogą odgrywać ważną rolę w zapewnianiu prywatnym właścicielom lasów bardzo potrzebnej wiedzy fachowej w zakresie leśnictwa bliskiego naturze i przystosowania się do skutków zmiany klimatu; wzywa do zwiększenia w razie potrzeby zasobów ludzkich i finansowych dla państwowych agencji leśnych; w tym kontekście wzywa państwa członkowskie, aby dla dobra publicznego dawały przykład zrównoważonej gospodarki leśnej w swoich lasach publicznych, w szczególności w odniesieniu do aspektów środowiskowych, gospodarczych i społecznych;

48. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” oraz uznanie roli lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej w zapewnianiu godnej pracy i źródeł utrzymania na obszarach wiejskich; podkreśla znaczenie leśnictwa i przemysłu opartego na drewnie jako sektorów zapewniających miejsca pracy w społecznościach wiejskich, a także na obszarach miejskich oraz na dalszych etapach użytkowania; zwraca uwagę na znaczenie pobudzania nieдрzewnej działalności gospodarczej związanej z lasami w celu dywersyfikacji lokalnych gospodarek i miejsc pracy oraz odwrócenia tendencji wyludniania się obszarów wiejskich i oddalonych; odnotowuje z dużym zaniepokojeniem stały spadek zatrudnienia w sektorze leśnictwa i pozyskiwania drewna, przy czym według Eurostatu zatrudnienie to spadło o 7 % w latach 2000–2019 ⁽⁴¹⁾, oraz dużą liczbę wypadków w tym sektorze ⁽⁴²⁾; wzywa Komisję i państwa członkowskie do monitorowania wpływu środków podjętych w ramach strategii na zatrudnienie i bezpieczeństwo pracy w świetle zmieniających się praktyk zarządzania, biorąc pod uwagę, że omawiane opcje często idą ręką w rękę z większą intensywnością pracy (fizycznej), co niesie ze sobą także różnego rodzaju ryzyko dla pracowników i wymaga zapewnienia wysokiej jakości szkolenia zawodowego oraz możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji; podkreśla, że istotne jest uatrakcyjnienie tego rodzaju zatrudnienia, a także stworzenie możliwości prowadzenia bardziej zrównoważonej gospodarki leśnej w tym celu; podkreśla w związku z tym potrzebę przyjęcia środków mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracy i odpowiednie przeszkolenie pracowników oraz wsparcie modernizacji narzędzi i wyposażenia wykorzystywanych w leśnictwie; wzywa państwa członkowskie, aby oceniły swoje usługi doradcze w tym zakresie i wzmocniły je w razie potrzeby, a także nadały priorytet stałemu i wysokiej jakości szkoleniu zawodowemu w zakresie ekobudownictwa i handlu drewnem; ponownie wzywa Komisję do podejmowania, w porozumieniu z producentami maszyn leśnych, inicjatyw mających na celu poprawę ekoprojektowania w dziedzinie maszyn leśnych umożliwiającego pogodzenie wysokiego poziomu ochrony bezpieczeństwa pracowników i minimalnego oddziaływania na gleby i wody w lasach;

49. podkreśla, jak ważne jest przyciąganie osób młodych i kobiet-przedsiębiorców do sektora, zwłaszcza w kontekście cyfrowej i ekologicznej transformacji działalności związanej z lasami; zwraca jednak uwagę, że w związku ze złymi warunkami pracy w sektorze leśnym w niektórych częściach Europy sektor ten nie jest obecnie atrakcyjnym wyborem kariery; podkreśla, że należy inwestować w ten sektor w całym łańcuchu wartości oraz zapewnić korzystne środowisko na obszarach wiejskich, w tym infrastrukturę cyfrową, transportową i wspólnotową; z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji w sprawie promowania ustanowienia partnerstwa na rzecz umiejętności w ramach paktu na rzecz umiejętności, a także w sprawie wykorzystania Europejskiego Funduszu Społecznego Plus do współpracy w celu zwiększenia możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji w sektorze leśnictwa, przy jednoczesnym tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy oraz zapewnieniu pracownikom możliwości i odpowiednich warunków pracy w biogospodarce opartej na drewnie, dzięki czemu stanie się ona atrakcyjnym wyborem kariery;

⁽⁴¹⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

⁽⁴²⁾ Forest Europe, „State of Europe's Forests 2020” [Stan lasów Europy w 2020 r.], 2020 r.

Wtorek, 13 września 2022 r.

Monitorowanie, sprawozdawczość i gromadzenie danych

50. podkreśla znaczenie dokładnych, zintegrowanych, wysokiej jakości, dostarczanych na czas i aktualnych danych na temat lasów europejskich i przyjmuje do wiadomości inicjatywę dotyczącą wniosku ustawodawczego w sprawie ram obserwacji lasów, sprawozdawczości i gromadzenia danych, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości; przypomina o znaczeniu zweryfikowanych danych, zwłaszcza tych gromadzonych na szczeblu lokalnym, ponieważ wiele cech lasów można zweryfikować jedynie na miejscu; podkreśla, że szeroka dostępność, wysoka jakość, przejrzystość, kompletność i harmonizacja danych i sprawozdań są niezbędne do osiągnięcia celów strategii, i uważa, że aby zapewnić rzeczywistą wartość dodaną, należy opracować te ramy w oparciu o istniejące mechanizmy i procesy, takie jak krajowe inwentaryzacje stanu lasu, System Informacji o Lasach w Europie, sieć ENFIN, Forest Europe i FAO i przyjąć podejście oddolne, aby jak najlepiej wykorzystać wiedzę fachową i doświadczenie zgromadzone w państwach członkowskich, oraz należy je opracować zgodnie z zobowiązaniami uzgodnionymi na szczeblu międzynarodowym i powiązanymi kompetencjami państw członkowskich, przy jednoczesnym unikaniu powielania prac, nadmiernych obciążeń administracyjnych i nadmiernych kosztów; podkreśla, że ramy te powinny obejmować mechanizmy służące unikaniu błędów, takich jak podwójne liczenie; apeluje do Komisji i państw członkowskich o zapewnienie odpowiedniego finansowania i zasobów ludzkich do celów wsparcia operacyjnego tych ram;

51. uważa, że aby zapewnić dostępność wiarygodnych i przejrzystych danych wysokiej jakości, nowe innowacyjne podejścia, takie jak technologie teledetekcji muszą być zweryfikowane i połączone z danymi uzyskanymi w wyniku monitorowania naziemnego oraz muszą być interpretowane w ścisłej współpracy z naukowcami, a także z niezależnymi lokalnymi ekspertami, w tym właściwymi organami i zarządzającymi lasami; uważa, że podejścia te mogą również odegrać rolę pod względem zapewnienia pomocy w równoważeniu wielofunkcyjności lasów, a także w rozwijaniu i udostępnianiu nowych podejść i praktyk, oraz powinny obejmować środki finansowe umożliwiające uzyskanie dostępu do danych oraz przyczyniające się do ich pozyskania; uważa, że synergia i komplementarność między obrazami satelitarnymi a danymi o pozycji i lokalizacji mogą stać się kluczowymi czynnikami zwiększającymi zdolności zarządców lasów i jednostek rządowych; podkreśla znaczenie programu Copernicus pod względem umożliwiania zdalnego monitorowania i oceny zdrowia w ramach inwentaryzacji lasów, a także wykrywania problemów, takich jak nielegalne pozyskiwanie drewna i wylesianie; z zadowoleniem przyjmuje także zamiar, by w ramach Systemu Informacji o Lasach w Europie wzmocnić istniejące monitorowanie skutków klimatycznych i innych zaburzeń naturalnych i wywołanych przez człowieka dla lasów; zwraca uwagę na kluczową rolę, jaką analiza takich danych odgrywa we wspieraniu zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony lasów, w tym w zapobieganiu nielegalnemu pozyskiwaniu drewna oraz przewidywaniu i łagodzeniu skutków zjawisk katastrofalnych, takich jak burze, pożary lasów i szkodniki;

52. uważa, że dane z programu Copernicus należy wykorzystać jako dowody do celów egzekwowania prawa oraz kształtowania polityki w drodze certyfikacji danych i pozyskanych z nich produktów informacyjnych, oraz apeluje, aby certyfikację danych z programu Copernicus przeprowadzono w kontekście przygotowywanego wniosku ustawodawczego w sprawie ram obserwacji lasów, sprawozdawczości i gromadzenia danych; podkreśla, że takie certyfikowane dane mogłyby odgrywać zasadniczą rolę pod względem monitorowania różnorodnych zjawisk (lesistość, nielegalnie pozyskiwane drewno, zdrowie lasu, charakterystyka drzew, wzorce wzrostu, wpływ pożarów lasu itp.), a także zapewnienia zgodności z przepisami;

53. zwraca uwagę na pomysł wprowadzenia planów strategicznych dla lasów w ramach obserwacji lasów, sprawozdawczości i gromadzenia danych; zauważa ponadto, że kilka państw członkowskich wprowadziło już krajowe strategie na rzecz lasów, których Komisja nie może ocenić w jednolity sposób, oraz że strategie takie należy ustanawiać lub dalej rozwijać w sposób wspierający cele strategii leśnej UE; podkreśla, że we wniosku tym należy unikać nadmiernego wzrostu obciążeń administracyjnych i kosztów; podkreśla, że należy wyjaśnić dokładny cel i potrzebę takich planów oraz podkreśla obowiązek poszanowania kompetencji państw członkowskich w sprawach leśnictwa; wzywa Komisję do dopilnowania, by wniosek ustawodawczy był w pełni zgodny z istniejącymi strategiami krajowymi na szczeblu państw członkowskich, a także w stosownych przypadkach, na szczeblu lokalnym, oraz podkreśla, że planowanie strategiczne na szczeblu UE powinno współpracować z istniejącymi strategiami krajowymi oraz unikać sprzeczności z nimi lub ich powielania; wzywa Komisję do oceny, w jaki sposób można by wykorzystać to narzędzie do wspierania w szczególności tych państw członkowskich, które nie posiadają jeszcze strategii krajowych;

Zarządzanie i wdrażanie

54. uważa, że ze względu na wielofunkcyjny wkład lasów w realizację różnorodnych unijnych celów oraz na to, że w proces ten zaangażowane są różne poziomy administracji i grupy zainteresowanych stron, podstawą wdrażania strategii musi być ścisła współpraca i wymiana najlepszych praktyk z ekspertami krajowymi i regionalnymi, zainteresowanymi stronami, zwłaszcza publicznymi i prywatnymi właścicielami i zarządcami lasów, naukowcami, systemami certyfikacji i społeczeństwem obywatelskim, w tym z odpowiednimi reprezentantami ludów tubylczych Europy, przy jednoczesnym

Wtorek, 13 września 2022 r.

przestrzeganiu zasady pomocniczości; podkreśla, że przy sprawowaniu rządów uwzględniać należy zaangażowanie UE i państw członkowskich w Forest Europe i procesy na szczeblu międzynarodowym, takie jak prace FAO, a także że przy wdrażaniu strategii należy dążyć do osiągnięcia synergii z wkładem w realizację międzynarodowych zobowiązań i współpracy, w tym w obszarze ciągłego rozwoju terminologii i definicji; przypomina o znaczeniu współpracy transgranicznej, by zapewnić długoterminowe przetrwanie najcenniejszych i najbardziej zagrożonych gatunków i siedlisk w Europie; wzywa zainteresowane strony zajmujące się ochroną środowiska i leśnictwem do docierania do szerszych grup ludności za pomocą różnych narzędzi i programów edukacyjnych;

55. podkreśla znaczenie Stałego Komitetu ds. Leśnictwa jako forum wymiany kompleksowej wiedzy fachowej i dyskusji na temat działań w ramach omawianej strategii i innych strategii politycznych UE mających wpływ na sektor leśny; uważa, że aby doprowadzić do spójności polityki, Komisja powinna zintensyfikować dialog między Stałym Komitetem ds. Leśnictwa a innymi grupami ekspertów, takimi jak grupa robocza ds. lasów i przyrody, grupa dialogu obywatelskiego w dziedzinie gospodarki leśnej i korka, która odgrywa istotną rolę, angażując odpowiednio zainteresowane strony w rozwój i wdrażanie unijnych strategii politycznych dotyczących lasów, oraz grupa ekspercka UE ds. przemysłu związanego z leśnictwem;

56. dostrzega, że wdrożenie strategii może prowadzić do istotnych zmian systemowych w sektorze leśnictwa w związku z przejściem od strumieni dochodów bazujących głównie na drewnie do bardziej złożonych strumieni dochodów, w coraz większej mierze opartych na świadczeniu innych usług ekosystemowych, a także podkreśla potrzebę monitorowania i rozumienia konsekwencji tego przejścia; zwraca uwagę, że znacznie się na siebie nakładające i niekiedy sprzeczne strategie polityczne i przepisy, a niekiedy wykluczające się cele, mają wpływ na lasy i sektor leśny i mogą doprowadzić do fragmentacji ustawodawczej; podkreśla znaczenie zapewnienia ich spójności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ciągłej oceny skumulowanych skutków różnych inicjatyw podejmowanych w ramach strategii, łącznie z innymi odpowiednimi przepisami i strategiami politycznymi UE, aby zapewnić spójność wszelkich prac związanych z leśnictwem i wzmocnić zrównoważoną gospodarkę leśną, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości; podkreśla, że w ramach tych ocen należy dokładnie oszacować wpływ systemu ochrony lasów pierwotnych i starodrzewów na społeczności lokalne we współpracy z podmiotami lokalnymi, przy czym 90 % tych lasów znajduje się w zaledwie czterech państwach członkowskich⁽⁴³⁾; apeluje do Komisji o przedstawianie informacji na ten temat w sprawozdaniu z wdrożenia;

57. wyraża poważne zaniepokojenie doniesieniami o nielegalnym pozyskiwaniu drewna i zmianie sposobu użytkowania gruntów w niektórych państwach członkowskich, w tym w lasach państwowych i na obszarach chronionych, a także powiązаныmi postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które są w toku⁽⁴⁴⁾; podkreśla, że nielegalne pozyskiwanie drewna może mieć trudne lub niemożliwe do odwrócenia skutki, może przyczynić się do utraty różnorodności biologicznej, przyspieszenia zmiany klimatu i utraty uzyskiwanych z lasów zasobów naturalnych, od których zależą społeczności związane z ekosystemami leśnymi, i może prowadzić do naruszeń praw człowieka; zdecydowanie potępia będące konsekwencją nielegalnego pozyskiwania drewna przypadki morderstw i przemocy, których ofiarami są leśnicy, dziennikarze i działacze, i wyraża głębokie ubolewanie z powodu tych ofiar, a także oczekuje, że państwa członkowskie pociągną sprawców do odpowiedzialności i położą kres prześladowaniom leśników; wzywa Komisję i państwa członkowskie do pełnego i skutecznego wdrożenia odpowiednich przepisów krajowych i unijnych, w szczególności poprzez zdefiniowanie nielegalnego pozyskiwania drewna, zwiększenie ścisłego monitorowania, w razie potrzeby przewidzenie dodatkowych wydatków na egzekwowanie przepisów, zwalczanie korupcji oraz poprawę zarządzania lasami i gruntami; podkreśla, jak ważne jest zwiększenie roli właściwych organów państw członkowskich w zwalczaniu nielegalnego pozyskiwania drewna w oparciu o wnioski wyciągnięte z wdrażania i egzekwowania rozporządzenia UE w sprawie drewna; zauważa, że pozyskiwanie drewna z naruszeniem środków ochrony przyrody, w tym planów zarządzania siecią Natura 2000 oraz dyrektyw ptasiej i siedliskowej, można również zakwalifikować jako nielegalne pozyskiwanie drewna; podkreśla, że nielegalne pozyskiwanie drewna ma poważne niekorzystne skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe oraz powoduje utratę dochodów przez społeczności lokalne; zwraca uwagę na związek między nielegalnym pozyskiwaniem drewna a złymi warunkami życia; ubolewa nad długim czasem prowadzenia przez Komisję postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, gdyż pociąga to za sobą znaczne ryzyko dalszego nielegalnego pozyskiwania drewna oraz powoduje, że będzie za późno na odwrócenie i naprawienie ogromnych szkód w ten sposób powstałych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia pilnych działań, by powstrzymać nielegalne pozyskiwanie drewna i dokładniej kontrolować nielegalny handel drewnem dzięki ścisłemu monitorowaniu i egzekwowaniu obowiązujących przepisów oraz stosowaniu technologii geoprzestrzennych i teledetekcji;

⁽⁴³⁾ Wspólne Centrum Badawcze, „Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe” [Mapowanie i ocena lasów pierwotnych i starodrzewów w Europie], 2021 r.

⁽⁴⁴⁾ Pięć toczących się postępowań przeciwko czterem państwom członkowskim (sprawy 2016/2072, 2018/2208, 2018/4076, 2020/2033 i 2021/4029).

Wtorek, 13 września 2022 r.

58. wzywa Komisję do propagowania na arenie międzynarodowej norm i ambicji UE w zakresie ochrony lasów;

59. apeluje do Komisji o podjęcie negocjacji dotyczących międzynarodowej prawnie wiążącej konwencji leśnej, która przyczyniłaby się do gospodarowania lasami, do ich ochrony i zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniłaby ich liczne i uzupełniające się funkcje i możliwości wykorzystania, w tym działania na rzecz zalesiania i ponownego zalesiania oraz ochrony lasów, a zarazem uwzględniłaby społeczne, gospodarcze, ekologiczne, kulturowe i duchowe potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń, uznałaby kluczową rolę wszystkich rodzajów lasów pod względem utrzymania procesów ekologicznych i równowagi ekologicznej, a także wspierałaby tożsamość, kulturę i prawa ludów tubylczych, ich społeczności oraz innych społeczności i mieszkańców lasów;

60. wzywa Unię do przestrzegania zasady spójności polityki na rzecz rozwoju oraz do zapewnienia spójności między polityką rozwojową, handlową, rolną, energetyczną i klimatyczną; dostrzega pozytywny wkład gospodarczy, społeczny i środowiskowy przemysłu leśnego oraz domaga się dalszych inwestycji w badania naukowe, innowacje i rozwój technologiczny;

61. apeluje do Komisji o promowanie klauzul „lustrzanych” na międzynarodowych rynkach biogospodarki oraz o wykorzystywanie ogólnoeuropejskich i międzynarodowych partnerstw, a także umów o handlu zagranicznym w celu promowania ambitnych celów klimatycznych UE oraz zrównoważonego korzystania z lasów poza UE;

o

o o

62. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
